Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ✦ 29 апрель 1973 йил, якшанба ✦ № 101 (15.575). ● Баҳоси 2 тийин.

СОВЕТ ИТТИФОҚИ МЕҲНАТКАШЛАРИ! ВАТАН ҚУДРАТИ ВА ХАЛҚ ФАРОВОНЛИГИНИ ТЎХТОВСИЗ ЎСТИРИШ НЕГИЗИ БЎЛГАН СОЦИАЛИСТИК ЭКОНОМИКАНИ ЯНАДА ЮКСАЛТИРИШ УЧУН САБОТ-МАТОНАТ БИЛАН КУРАШИНГИЗ!

БЕШ ЙИЛЛИКНИНГ ҲАЛ ҚИЛУВЧИ УЧИНЧИ ЙИЛИ ТОПШИРИҚЛАРИНИ МУВАФФАҚИЯТЛИ БАЖАРИШ УЧУН СОЦИАЛИСТИК МУСОБАҚАНИ КЕНГ АВЖ ОЛДИРИНГИЗ!

ҚИШЛОҚ МЕҲНАТКАШЛАРИ! ДАЛАЛАРДА ВА ФЕРМАЛАРДА СОЦИАЛИСТИК МУСОБАҚАНИ КЕНГ АВЖ ОЛДИРИНГИЗ! КЎКЛАМГИ ДАЛА ИШЛАРИ СИФАТИНИ ОШИРИНГИЗ! БЕШ ЙИЛЛИКНИНГ ҲАЛ ҚИЛУВЧИ УЧИНЧИ ЙИЛИДА МЎЛ ҲОСИЛ ОЛИШГА ЭРИШИНГИЗ! ЧОРВАЧИЛИК МАҲСУЛДОРЛИГИНИ ОШИРИШ УЧУН ҚУНТ БИЛАН КУРАШИНГИЗ!

(КПСС Марказий Комитетининг 1 Май Чақириқларидан).

ЛЕНИН ЙЎЛИДАН

РЕСПУБЛИКАМИЗ МЕҲНАТКАШЛАРИ ЖОНАЖОН ПАРТИЯМИЗНИНГ ТАШҚИ СИЁСАТИНИ ҚИЗҒИН МАЪҚУЛЛАМОҚДАЛАР ВА ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛАМОҚДАЛАР.

МАМНУНМИЗ

Биз КПСС ва унинг ленинчи Марказий Комитети беқиёс куч-ғайрат сарфлагани сабабли мустаҳкам тинчлик ва халқларимиз хавфсизлиги учун жуда кўп ишлар қилингани, ер куррасида яшаётган миллионлаб кишиларнинг эркин нафас олишлари учун зарур шароит яратилаётгани гувоҳи бўлиб турибмиз. Жонажон Коммунистик партиямиз ва социалистик давлатимизнинг оқилона сиёсати барча мамлакатлар меҳнаткашларининг манфаатларига мос бўлиб тушмоқда.

Жаҳонда социализмнинг янада мустаҳкамланиши кўп жиҳатдан бир оила фарзандларидек якдиллик билан меҳнат қилишимизга боғлиқдир. Қанчалик фидокорлик кўрсатиб ишласак мамлакатимиз шунчалик тез коммунизм сари одим босади. Гидроузел қурувчилари ана шу умумхалқ ишига муносиб ҳисса қўшмоқдалар. Амударёдаги энг йирик иншоот — Тахиатош гидроузели қурилишининг биринчи навбати тугалланмоқда. Эрта-индин уни фойдаланишга топширамиз.

С. ОРИҚБОЕВ,
Тахиатош гидроузели қурилиши бошқармаси партия комитетининг секретари.

ТИНЧЛИК ТАРАФДОРИМИЗ

КПСС Марказий Комитети апрель Пленуми ҳужжатларини зўр қониқиш билан ўқиб чиқдик. Партиямиз ва унинг ленинчи Марказий Комитети бутун жаҳонда барқарор тинчлик ўрнатиш сиёсатини амалга оширмоқдалар. Пленум ҳужжатларида бу сиёсат ўз аксини топди. Биз, совет кишилари, тинчлик тарафдоримиз, ҳалол меҳнатимиз билан коммунизмнинг моддий-техника базасини яратмоқдамиз.

Партиямиз коммунистлар, барча совет кишиларини тўққизинчи беш йилликнинг ҳал қилувчи босқичи — 1973 йилда янада зўр ғайрат билан меҳнат қилиб, моддий бойликларни ҳар қачонгидан кўпайтиришга чақирди. Биз чорвадорлар бу чақириққа лаббай деб жавоб берамиз.

Партия Марказий Комитетининг Пленуми ўз ишини якунлаган кунларда мен отарим бўйича қўзилатиш мавсумини тугалладим, ҳар 100 бош совлиқдан 210 тадан қўзи олиб, мажбуриятимни ошириб адо этдим, ҳар 100 совлиқ ҳисобига 100 тадан қўзини ўстиришга қолдирдим. Халқ бахт-саодати, Ватан истиқболи йўлида фидокорлик билан меҳнат қиламан.

Мамат АБДУМУРОДОВ,
Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Қашқадарё область Деҳқонобод районидаги 1 «Май» колхозининг бош чўпони.

21.000 ТОННА ПИЛЛА УЧУН

БУХОРОНИНГ «КУМУШ ТОЛАСИ»

Областимизда кейинги икки йилда иккита янги қурт уруғи заводи қурилиб, 50 дан ортиқ «КСК-4», «СК-150 К» агрегатлари ўрнатилди. Бундан ташқари пиллани тозалайдиган, сортларга ажратадиган аппаратлардан фойдаланиш кенг йўлга қўйилди. Қуртхоналарни иситишда табиий газдан фойдаланилмоқда. Баргни кесиш ва тахлашда қўлланиладиган бир қанча машина-механизмлар синовдан муваффақиятли ўтмоқда.

Буларнинг ҳаммаси пилла етиштиришни кўпайтиришга баракали таъсир кўрсатаётир. Областимиз беш йилликнинг ўтган икки йилида пилла тайёрлаш планини бажарибгина қолмасдан, қўшимча 1200 тонна «кумуш тола» етказиб берди. Ҳар қути ипак қуртидан 74 килограммдан пилла олинди. Ўтган хўжалик йилида пиллачиликдан 14,2 миллион сўм даромад қилинди. Биз бу муваффақиятга асосан ипак қуртининг озуқа базаси — тутчиликни кенг ривожлантирганимиз, баргдан тежаб-тергаб фойдаланиш устидан қаттиқ назорат ўрнатганимиз туфайли эришдик.

Бу йил пиллачиларимиз янги марраларни кўзлаб меҳнат қилмоқдалар. Бултургидан 3 минг қути кўп — 47 минг қути ипак қурти очирилиб, агротехника қоидалари асосида парвариш қилиняпти. Бу ишда 20 мингдан ортиқ звено бошлиқлари, агрономлар фидокорлик кўрсатмоқдалар. Мақсадимиз — беш йилликнинг ҳал қилувчи йилида она-Ватанга 2650 тонна «кумуш тола» етказиб беришдир.

Областимизда пилладан мўл ҳосил кўтаришнинг шартларидан яна бири — эски навларни янги, серҳосил навларга алмаштиришдир. Бундан колхоз, совхозларимиз жуда катта манфаат кўрмокда. Бу соҳада Ромитан, Ғиждувон, Коракўл, Бухоро районлари пиллачилик звеноларининг иши диққатга сазовордир. Мазкур район хўжаликларида ипак қуртининг серҳосил саноат навларидан йил сайин мўл ҳосил етиштирилмоқда.

Ғиждувон районидаги «Гулистон» колхозидан С. Шодиева, Ромитан районидаги Ленин номли колхоздан О. Ҳамроева, Коракўл районидаги «Октябрь» колхозидан Б. Янгиева, Свердлов районидаги «Ўзбекистон» колхозидан М. Шокирова каби юзлаб пешқадам пиллачилар мўл ҳосил учун курашнинг олдинги сафларида бормоқдалар. Улар бир неча йиллардан буён «кумуш тола»дан мўл ҳосил кўтаришда катта тажриба тўплаганлар.

Биз пиллачиликни ривожлантиришда узоқ йилларга мўлжалланган планларга эгамиз. Тутзорларни кенгайтириш ва пахта майдонларидаги катта танали тут дарахтларини кўчириб бошқа жойларга ўтказишга аҳамият берамиз. Бу тадбир ипак қурти озуқа базасини мустаҳкамлаш билан бир қаторда пахта теримини механизациялашга кенг йўл очиб беради. Кам ҳосилли навларга серҳосил Тожикистон уруғсиз тути ва қатлам тут навларини пайвандлаш йўли билан ҳар гектар тутзордан 8-10 тонна барг олишга ўтамиз. Йирик карталар атрофига, ташландиқ жойларга, йўл бўйлари, дарёлар, каналлар ёқаларига йил сайин кўпроқ тут кўчатлари ўтқазиб борамиз, парваришни йил бўйи бир меъёрда ўтказамиз. Жумладан, бу йил баҳорда пландаги 4 миллион ўрнига 4,5 миллион туп тут кўчати ўтказдик.

Областимиз меҳнаткашлари ҳар қачонгидан кўпроқ пилла тайёрлаш йўлида бундан буён ҳам ҳормай-толмай меҳнат қилаверадилар.

Ж. РАҲИМОВ,
Бухоро область пиллачилик бошқармасининг бошлиғи.

ИПАК КЎПАЯДИ

КАЛИНИН, («Совет Ўзбекистони» штатсиз мухбиридан). Район хўжаликларида пилла қурти парваришига пухта тайёргарлик кўрилди. 606 гектар майдондаги тут кўчатлари агротехника қоидалари асосида парвариш қилиниши туфайли тез барг чиқарди. Қишда яхобга қондирилган, баҳорда органик ўғитлар қоришмаси билан озиқлантирилган майдонлардаги тут дарахтлари айниқса сербарг бўлиб ўсмоқда.

Колхоз ва совхозларда пилла қурти озуқа базасини мустаҳкамлашга катта аҳамият берилмоқда. Кўчат ўтқазиш мавсуми бошлангандан буён бир миллион 112 минг туп тут ниҳоли ўтқазилди ва парваришланмоқда.

Охунбобоев номли колхоз пиллакорлари ўтган йили ҳар қути қурт уруғидан 65,7 килограммдан «кумуш тола» олган эдилар. Улар бу йил ҳосилдорликни 70 килограммга етказиш мажбуриятини олдилар. Хўжаликда сўкичаклар тайёрланди, хоналарни иситиш учун ёқилғи ҳозирлаб қўйилди. Пиллачилик звенолари бошлиқларининг йиғилиши бўлди. Унда ўтган йилги ютуқларни мустаҳкамлаш, камчиликларнинг такрорланишига йўл қўймаслик чоралари ҳақида фикрлашиб олинди. Мамлакат Эшонова, Анвара Мусаева, Сабоҳат Файзуллаева, Рихси Ғуломова каби илғор пиллачилар ҳар қути қурт уруғидан 100-110 килограммдан пилла олишдаги бой тажрибаларини ўртоқлашдилар.

Ленин номли колхоз пиллакорлари ҳам мавсумни ҳар жиҳатдан пухта ҳозирлик билан кутиб олдилар. Хўжаликда пиллакорларга кўмаклашувчи группалар тузилди. Барг ташишга етарли миқдорда транспорт воситалари ажратилди. Барг — пилла қуртининг асосий озуқасидир. Ундан тежаб-тергаб фойдаланиш, исрофгарчиликка йўл қўймаслик пиллакорларнинг муҳим бурчидир. Колхоз пиллакорлари қурт боқишни тез ва соз ўтказиш йўллари ҳақида маслаҳатлашиб олдилар.

Райониниг ҳамма хўжаликларида пилла қуртидан кўп ва юқори сорт «кумуш тола» олиш учун кураш бошланди.

А. НАБИЕВ.

Бу йил чорвадорларимиз ҳар қачонгидан кўп аъло сифатли қоракўл терилар етиштирдилар. Ҳозирги кунда республикамизнинг тери заводлари уларни пешма-пеш қабул қиляпти. Суратда: Бухоро қоракўл тери заводида териларни қуритиш пайти. В. Сироткин фотоси.

Қишлоқ хўжалик ишлари кундалиги

ШОЛИНИ ТЕЗРОҚ ЭКАЙЛИК

Ўзбекистон шоликорлари тўққизинчи беш йилликнинг ҳал қилувчи учинчи йилида 274 минг тонна шоли етиштириб, шундан давлатга камида 160 минг тоннасини сотишдек юксак социалистик мажбурият олганлар.

Шоликор колхоз ва совхозларда ҳамма резерв ва имкониятларни шоли етиштиришни янада кўпайтиришга сафарбар этилса, бу тўла-тўкис бажариш мумкин бўлган вазифадир.

Айни шу кунларда шоли экиш учун энг қулай муддатлар келди. Бироқ, Сирдарё, Самарқанд, Хоразм областларида ҳанузгача шоли экишга киришилгани йўқ. Шоли экиш Қорақалпоғистон АССРда ҳам кечиктириляпти.

Бу областлар ва бошқа бир қатор районларда ўтган йили шоли кечикиб экилганлиги туфайли кўпгина майдонларда ҳосил пишмай қолганлиги афтидан сабоқ бўлмаганга ўхшайди. Кўпгина хўжаликларда ерларни экишга тайёрлаш ишларининг суръати паст, ирригация-мелиорация шохобчалари, насослар ва бошқа техника ремонтига етарли аҳамият берилмаяпти.

Хоразм ва Сирдарё областларида ҳозирга қадар уруғлик шолини тозалаш ишлари ниҳоясига етказилгани йўқ. Самарқанд областининг хўжаликлари кондицияли уруғлик навларига тўла эга эмас.

Фарғона, Наманган, Андижон областларининг бир қатор хўжаликларида экишнинг дастлабки кунлариданоқ агротехник хатоларга йўл қўйилмоқда, шоли экилган поллар ҳаддан ташқари сувга бостирилиб юборилмоқда.

Шуни яхши эсда сақлаш керакки, ҳамма агротехника қоидаларига риоя қилингандагина шолидан мўл ҳосил олиш мумкин. Аввало экиш олдидан тупроқнинг сифатли тайёрланишига эришиш, районлаштирилган кондицияли уруғликларни экиш ва экилган майдонларни ўз пайтида сув билан таъминлаш лозим. Сув қўйиш қанчалик кечиктирилса, кўчат сонлари шунча сийраклашиб қолади.

Илғор шоликор хўжаликларнинг иш тажрибаси шуни кўрсатадики, пол олинган далалардаги сув қатлами 5-10 сантиметрдан ошмаслиги, салқин кунларда эса ундан ҳам камроқ бўлиши лозим.

Шўрланмаган ва кам шўрланган тупроқда эса сувни тез оқизиб суғориш усулини кенг қўллаш мумкин.

Айни шу кунларда жойлардаги партия, совет ташкилотлари ва қишлоқ хўжалик органлари ҳамда колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари ҳамма куч ва имкониятларни шолини май ойининг биринчи ўн кунлигидан кечиктирмай экиб олишга сафарбар қилишлари лозим.

ЎЗБЕКИСТОН МЕҲМОНИ

Шри Ланка Республикаси миллий давлат ассамблеясининг депутати, шу мамлакат компартиясининг активи Нанаякара Ўзбекистонда бир неча кун меҳмон бўлиб турди.

Меҳмон Тошкент тўқимачилик комбинатида, В. И. Ленин марказий музейининг Тошкент филиалида, республика пойтахтининг бир қанча маданий оқартув муассасаларида бўлди, Ўзбекистон ССР юстиция министрлигининг раҳбарлари билан суҳбатлашди. У Ўрта Осиё қишлоқ хўжалигини механизациялаш ва электрлаштириш илмий-тадқиқот институтига, Янгийўл районидаги Ленин номли колхозга ҳам бориб келди.

Шри Ланка Республикасининг вакили Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида қабул қилинди.

(ЎзТАГ).

МАККАЖЎХОРИ ВА ШОЛИ ЭКИШ ҚАНДАЙ БОРМОҚДА

Республика областларида дон учун маккажўхори ва шоли экишнинг бориши тўғрисида шу йил 28 апрелга бўлган МАЪЛУМОТ

Биринчи стун — областлар; иккинчи стун — **ДОН УЧУН ЭКИЛГАН МАККАЖЎХОРИ** майдони (гектар ҳисобида); учинчи стун — **ТОПШИРИҚҚА НИСБАТАН ПРОЦЕНТ ҲИСОБИДА**; тўртинчи стун — шоли экилган майдон (гектар ҳисобида); бешинчи стун — бажарилиш проценти:

Сирдарё	6666	83,3	—	—
Тошкент	7778	77,8	18,23	17,8
Бухоро	5789	77,2	—	—
Сурхондарё	5155	73,6	18,84	67,1
Фарғона	5773	72,2	307	16,4
Самарқанд	4551	65,0	35	2,0
Андижон	5073	63,4	1092	40,4
Қашқадарё	4284	61,2	—	—
Наманган	3722	53,2	1057	32,7
ҚҚ АССР	1936	28,9	113	0,3
Хоразм	1323	26,5	—	—
Республика бўйича:	52050	64,1	6311	8,8

ҚОРАКЎЛЧИЛИК ТАРАҚҚИЁТИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг қарорига асосан Бухоро ва Самарқанд областларида саккизта янги йирик қоракўлчилик совхози барпо этилди. Совхозларимиздаги қоракўл қўйлар сони республикамиздаги умумий қоракўл қўйларнинг 30 процентини ташкил этади. 1973 йил охирига бориб қўйлар ва эчкилар сони 7 миллион 200 мингтага етказилади.

Қўйчилик хўжаликларимиз 1972—73 йил қишловини яхши якунладилар. Самарқанд областидаги «Қизилча», «Каттақўрғон», «Олтинсой» ва «Мойбулоқ» қоракўлчилик совхозларида чиқимга йўл қўйилмади. «Нурота» давлат наслчилик заводи, «Ғозғон», «Улус», «Ўзбекистон 40 йиллиги» 2-«Ғаллаорол», «Ленинчи чорвадор» совхозларида ҳам ана шундай муваффақиятларга эришилди. Сирдарё областидаги Ильич номли, Бухоро областидаги «Октябрь 40 йиллиги», «Ғиждувон», «Шофиркон» «Коммунизм», Қашқадарё областидаги «Пачкамар», «Деҳқонобод», «Ўзбекистон», «Нишон», Сурхондарё областидаги «Сайроб» ва Қорақалпоғистондаги Карл Маркс номли, «Устюрт» совхозлари ўтган йили йўл қўйилган камчиликларни тугатибгина қолмасдан, эгиз қўзи олиш, туёқ сонини кўпайтиришда муайян ғалабаларни ҳам қўлга киритдилар.

Республикамиз қоракўлчилик совхозлари қўзилатиш мавсумига пухта тайёргарлик билан киришдилар. 26 апрелгача 76 процент, ёки 1 миллион 400 минг бош совлиқ қўзилаб, ҳар юз бошидан ўртача 134 тадан қўзи олинди. Ҳозиргача олинган қўзилардан қарийб 1 миллиони ўстиришга қолдирилди, унинг 40 процентини урғочи қўзилар ташкил этади.

Самарқанд областининг қоракўлчилари ҳар 100 бош совлиқдан 137 тадан қўзи олиб, яхши кўрсаткичга эришдилар. Бухоро, Қашқадарё, Сирдарё ва Сурхондарё областлари совхозларида ҳам ҳар 100 бош совлиқдан 134-136 тадан қўзи олинмоқда, урғочи қўзиларнинг ҳаммаси, тери сифати паст, ички ва ташқи савдода териси юқори баҳоланмайдиган эркак қўзилар ҳам ўстиришга қолдирилмоқда.

Нурота, Фориш, Конимех ва Томди — республикамизда ихтисослаштирилган қоракўлчилик районлари ҳисобланади. Нурота райони 160 минг совлиқнинг ҳар 100 бошидан 152, Конимех райони 271 минг бош совлиқнинг ҳар 100 бошидан 141, Фориш райони 200 минг бош совлиқнинг ҳар 100 бошидан 140. Томди районининг қўйчивонлари 386 минг бош совлиқнинг ҳар 100 бошидан 135 тадан қўзи олиб, катта ғалабага эришдилар. Умумий қўзиларнинг 60-63 процентини ўстиришга қолдирдилар.

Самарқанд областидаги Н. Ҳакимов директорлик қилаётган «Ғозғон» наслчилик хўжалиги ҳар 100 бош совлиқдан 160 тадан қўзи олиб, республикамиз қоракўлчилик совхозларига карвонбошилик қилмоқда. Бу хўжаликда умумий қўзиларнинг 60 проценти ўстиришга қолдирилмоқда. Шундан 41 проценти урғочи қўзилардир. Шу областдаги Эргаш Жуманбулбул ўғли номли совхоз, «Нурота» давлат наслчилик заводи, Ленин номли совхоз, Бухоро областидаги «Шофиркон», Ленин номли, «Октябрь 40 йиллиги», «Ғиждувон» совхозлари ҳам ана шундай яхши кўрсаткичларга эришдилар. Умуман олганда республикамизнинг ҳамма қоракўлчилик хўжаликларида ўстиришга ҳар қачонгидан кўп қўзи қолдирилмоқда.

Бу йил юзлаб бош чўпонлар ҳар юз бош совлиқдан 160-200 тадан қўзи олиб, қоракўлчилик тарихида кўрилмаган ғалабага эришдилар. Ҳамма отарлар, фермаларда ўстиришга фақат соғлом ва кўпроқ урғочи қўзилар қолдирилгани қувончли ҳолдир.

Кўкламги жун қирқими мавсуми бошланди. Ўтган йили анчагина хўжаликлар жун тайёрлаш планини бажара олмай, давлатдан қарздор бўлиб қолди. Яйловларнинг ҳолати ва ўстиришга кўп қўзи қолдирилиши бу йилги жун тайёрлаш планини бажарибгина қолмасдан, ўтган йилги боқимандани ҳам узиш мумкинлигини кўрсатмоқда. Бунинг учун хўжалик раҳбарлари, умуман чорвачиликка дахлдор кишиларнинг ташкилотчилик роли ва масъулиятини кучайтириш керак. Жун тайёрлаш планини тўла ва ошириб бажариш чорвадорларимизнинг муқаддас бурчидир.

Қирқимни муваффақиятли ўтказиш учун пухта тараддуд кўрилди. Шунга эришмоғимиз керакки, қирқим даврида бирор бош қўй ёки қўзи, эчки эътибордан четда қолмасин, бу иш қисқа вақтда сифатли қилиб ўтказилсин. Қирқимга энг тажрибали кишилар қўйилсин. Олинган жунни классларга ажратиб, белгиланган пунктларга жўнатиш муҳим вазифадир.

Қирқим олдидан жун қирқувчиларнинг конкурсларини ўтказиш яхши самара бермоқда. Бу йил жун қирқувчиларнинг конкурси 10-11 май кунлари Нурота районидаги Ленин номли совхозда ўтказилади. Конкурсда қўйлар жунини тез ва сифатли қирқиш йўллари ҳақида маслаҳатлашиб олинади, амалий машғулотлар ўтказилади, конкурс ғолиблари рағбатлантирилади. Конкурсда республикамизнинг ҳамма областлари ва Қорақалпоғистон АССРдан илғор қирқимчилар қатнашади.

Республикамиз қоракўлчилари «бир терига икки қўй сиғади», деган халқ мақолини яхши биладилар. Улар давлатга топшириладиган ҳар бош қўйнинг тирик вазнини 48-50 килограммга етказиш учун курашмоқдалар. Шу мақсадда ҳар бир хўжаликда гўшт учун боқиладиган қўйлар отари ташкил этилмоқда. Бу отарлар тажрибали чўпонлар ихтиёрига топширилмоқда. Серўт яйловлар ҳам шу отарлар учун ажратилмоқда.

Қоракўлчилик соҳасининг ходимлари ўзларининг асосий эътиборини қўй ва қўзиларни ёз ойларида боқишга қаратишлари, ёш қўзиларни турли касалликлардан муҳофаза этиш чораларини кўришлари керак. Бунинг учун хўжалик раҳбарлари, зоотехниклар, ветеринария врачлари ва фельдшерларнинг ролини кучайтириш, масъулиятини ошириш талаб этилади. Айни кезда совлиқларни галдаги урчитишга тайёрлаш ҳам катта аҳамиятга эгадир.

Ёз ойларида қўй ва қўзилар узоқ яйловларда, тоғ бағри ва тоғли зоналарда боқилади. Қўзилар совлиқлардан ажратиб бўлингач, янги отарлар ташкил этилади. Юқори классли элита ва биринчи класс совлиқлардан наслчилик группалари ва фермалари тузилади. Шу йўл билан қўйчиликни янада ривожлантиришга мустаҳкам замин яратилади. Шуни унутмаслик керакки, наслчилик фермалари бўлмаган қоракўлчилик хўжаликлари, гарчанд кўрсаткичлари юқори бўлса-да, Бутуниттифоқ конкурсида қатнаша олмайди. Бунга йўл қўймаслик учун ҳар бир хўжаликда наслчилик ишларини тубдан яхшиламоғимиз даркор. Шунга эришайликки, ҳар бир хўжалик тўққизинчи беш йилликнинг ҳал қилувчи босқичида Бутуниттифоқ конкурсида қатнашиш ҳуқуқига эга бўлсин.

Наслчилик ишларини яхшилаш билан конкурсда ғолиб чиқаётган хўжаликлар сафи йил сайин кенгаймоқда. Қашқадарё областидаги «Ўзбекистон» давлат наслчилик заводи 1970 йилда учинчи даражали, 1971 йилда биринчи даражали мукофотга сазовор бўлди. Бухоро областидаги «Конимех» совхози иккинчи ва учинчи мукофот билан, Сурхондарё областидаги Гагарин номли ва Қашқадарё областидаги «Муборак» совхози иккинчи даражали мукофот билан тақдирланди. Самарқанд областидаги «Нурота» ва Қашқадарё областидаги «Нишон» давлат наслчилик заводларига учинчи даражали мукофот берилди.

Бухоро областидаги «Коммунизм» совхозининг қатор наслчилик фермалари конкурс ғолиблари деб тан олинди ва хизматига яраша тақдирланди.

Наслчилик бўйича Бутуниттифоқ конкурсида ғолиб чиққан хўжаликларга биринчи мукофот учун 6 минг сўм пул ва бепул битта «Волга» енгил машинаси, иккинчи мукофот учун 4 минг сўм пул ва бепул битта «ГАЗ-69» машинаси, учинчи мукофот учун 2 минг сўм пул ва бепул битта «Москвич» енгил машинаси берилади. Ана шундай мукофотларга сазовор бўлиш учун кураш қоракўлчиларимизнинг шарафли ишидир.

Ўтган қишловда чиқим бўлмаслигига сабаб шуки, хўжаликларимиз етарли миқдорда дағал ва майин хашак, концентрат озуқа жамғариб олдилар. Эндиги вазифа — келажак қишловни ҳам пухта ҳозирлик билан кутиб олишдан иборат. Ҳар бир хўжаликда қулай фурсатдан фойдаланиб, камида бир ярим-икки йиллик озуқа тайёрлашга эришиш бош вазифадир.

Бухоро областининг қоракўлчилик совхозлари ўзларига ажратиб берилган суғориладиган экинзорлардан самарали фойдаланмоқдалар. Уларнинг бу иш услубини кенг оммалаштиришимиз керак.

Ҳозирдан бошлаб қишлов жойларида иссиқ қўралар, кошарлар қуришни кучайтириш лозим. Республика ҳукуматининг топшириғига асосан Ўзбекистон ССР Совхозлар министрлигига қарашли хўжаликларда 188 минг ўринли 375 та кошар қуришимиз керак. Бу тадбирни тезда амалга ошириш керак.

Қоракўлчиларимиз қоракўл терининг жакет группасини тобора кўпайтирмоқдалар. Бундан кейин ҳам шу йўлдан боришимиз керак. Бундан ташқари рангдор қора, кўк ва сур терилар етиштиришни ҳам кўпайтиришимиз лозим. Юқори сифатли қоракўл теридан давлат ҳам, хўжаликлар ҳам, қолаверса, чорвадорлар ҳам катта иқтисодий фойда кўрадилар. Ўтган йили Сирдарё, Самарқанд областлари ва Қорақалпоғистон АССРда 27-28 процент майда қоракўл тери топширилди. Бу йил ана шундай ҳолларнинг юз беришига йўл қўйилмади. Бундан кейин ҳам сифат учун курашни кучайтиришимиз зарур.

Яқин фурсатда чорвадорларимизнинг бир йиллик самарали меҳнатларига якун ясалади. Чорвадорларнинг Бутуниттифоқ социалистик мусобақасида ғолиб чиқиш учун кураш республикамиз қоракўлчиларининг муқаддас бурчидир.

А. ҚОРАЕВ,
Ўзбекистон ССР Совхозлар министрлиги қоракўлчилик Бош бошқармасининг бошлиғи, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган чорвадор.

СЕМИНАР-КЕНГАШ

Куни-кеча республика «Билим» уйида Тошкент шаҳар партия комитети пропаганда ва агитация бўлими, шаҳар «Билим» жамияти правлениеси ва ҳуқуқий билимларни тарғиб қилувчи илмий методика совети томонидан чақирилган семинар-кенгаш бўлиб ўтди.

Семинар-кенгаш қатнашчилари КПСС XXIV съездидан буён ўтган даврда республикамизда меҳнаткашларни ҳуқуқий билимлар билан қуроллантириш, қонунни, ҳуқуқий тартиботни ҳурматлаш ва уни амалга ошириш борасидаги тажрибадан атрофлича хабардор бўлдилар.

А. ШУКУРОВ.

«ЎЗБЕКИСТОН-5» НАВЛИ ШОЛИ УРУҒИ

Тошкент области хўжаликларида шоли экиш тобора қизғин тус олмоқда.

Оҳангарон районида Ўзбекистон шоликорлик илмий-тадқиқот институти яратган янги «Ўзбекистон-5» навли шоли уруғи биринчи марта экилмоқда. Бу нав шоли бошқаларга қараганда 10 кун илгари пишади, пояларн камроқ ётиб қолади ва ҳосили машинада йиғиштириб олишга қулайлиги тажрибада синаб кўрилди.

«Ўзбекистон-5» нави тоғ бағридаги зоналарда жойлашган ерларда гектаридан 65 центнергача ҳосил берди. Тошкент, Наманган ва Андижон области шолипояларида шу нав уруғлик кўплаб экилмоқда.

(ЎзТАГ).

Бухородаги 100-ҳунар-техника билим юрти ўқувчилари Тошкент тўқимачилик комбинатида ишлаб чиқариш практикасини ўтказишмоқда. Улар бу ерда иш вақтидан унумли фойдаланиш усуллари билан танишмоқдалар. Суратда: 2-йигирув фабрикасининг ишчиси, коммунистик меҳнат зарбдори А. Сулаймонова билим юрти ўқувчилари Саодат Турдиева ва Зуҳра Умароваларга ўз ишлари ҳақида гапириб бермоқда.

Р. Шамсиддинов фотоси, (ЎзТАГ).

ЯНГИЛИКЛАР ХАБАРЛАР ВОҚЕАЛАР

чет элларда

ХАЛҚЛАР МАНФААТЛАРИГА ХИЗМАТ ҚИЛУВЧИ ВИЗИТ

● **БОНН.** Немис Коммунистик партиясининг раиси Курт Бахман «Унзере цайт» газетасида босилган мақоласида бундай деб ёзади: «КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, дўстимиз ва ўртоғимиз Л. И. Брежневнинг Германия Федератив Республикасига қиладиган визити Европада тинчлик ва кескинликни юмшатиш манфаатларига жуда катта ёрдам беради». ГФР меҳнаткашлари, деб таъкидлайди у, ўртоқ Л. И. Брежневнинг визитини табриклайдилар, чунки социализм мамлакатлари билан тинчлик ва нормал муносабатлар уларнинг энг эзгу ҳаётий манфаатларига мос келади.

Немис Тинчлик Иттифоқи партияси ҳам КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежневнинг ГФРга қиладиган визитига катта аҳамият бермоқда. Немис Тинчлик Иттифоқи, дейиладн бу ерда эълон қилинган баёнотда, Л. И. Брежнев сиймосида ўзининг тинчлик сиёсатини турли ижтимоий тузумдаги давлатларнинг тинч-тотув яшашини таъминлашга хизмат қилдираётган давлатнинг вакилини табриклайди.

● **ВАРШАВА.** «Дзенник людови» газетаси Л. И. Брежневнинг Боннга қиладиган визитини шарҳлаб, қуйидагиларни ёзади: Бу — Европа ва жаҳон аҳамиятига эга визит бўлади. КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг сафари КПСС XXIV съезди маъқуллаган тинчлик программасига мувофиқ ўтказилади.

КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежневнинг ГФРга визити муҳим воқеа бўлиб, унинг аҳамияти давлатлар ўртасидаги икки томонлама муносабатлар билангина чекланмайди, деб ёзади «Жиче Варшави» газетаси.

Биз янги давр бўсағасида турибмиз, деб таъкидлайди газета. Социалистик ҳамдўстликдаги мамлакатларнинг ва аввало Совет Иттифоқининг сиёсати туфайли бунга эришилди. КПСС XXIV съездида қабул қилинган тинчлик программаси муваффақиятли равишда амалга оширилмоқда.

● **СОФИЯ.** «Кооперативно село» газетаси КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежневнинг ГФРга қиладиган визитини катта воқеа деб атайди. Л. И. Брежнев Боннга ҳарбий зўравонликни халқаро проблемаларни ҳал этиш воситаси сифатида рад этувчи улуғ мамлакатнинг вакили сифатида бораётир. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари КПСС XXIV съезди қабул қилган тинчлик программасини бажаришнинг ташаббускоригина эмас, шу билан бирга асосий қатнашчиси ҳамдир, бу программа қитъамизда тинч-тотув яшаш ғояларининг тантанаси учун шароит яратиб беради.

● **БРАТИСЛАВА.** КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежневнинг ГФРга қиладиган визитини шарҳлаб, Братиславанинг «Правда» газетаси бу визитнинг тинчлик, хавфсизлик ва ҳамкорлик йўлида халқлар олиб бораётган курашнинг бундан буёнги муваффақияти учун айниқса муҳимлигини таъкидлайди.

«Гласс люду», «Люд» газеталари ва бошқа матбуот органлари ҳам Л. И. Брежневнинг ГФРга қиладиган визити Европада халқаро кескинликни юмшатиш ва иккала мамлакат ўртасидаги муносабтларни янада яхшилаш иши учун муҳим эканлигини таъкидламоқдалар. (ТАСС).

СОВЕТ ХОДИМИ МИНБАРИ

ИЖРОКОМ, ДЕПУТАТ, МУСОБАҚА

Мусобақада гап кўп. Унинг социал-иқтисодий, тарбиявий аҳамияти бор. Муваффақиятлар, ажойиб ташаббуслар, янги қаҳрамонлар, яхши анъаналар мусобақа жараёнида туғилади. Социалистик мусобақа меҳнаткашларнинг активлигини оширади, ютуқларни кўпайтиради, ишлаб чиқариш резервларини қидириб топиш ва улардан оқилона фойдаланиш имконини беради. Мусобақа планларни тўла ошириб бажаришнинг ҳамиша таъсирчан воситаси бўлиб келди ва бундан кейин ҳам шундай бўлиб қолади.

Ҳамма жойдагидек, Андижон шаҳрида ҳам мусобақага қўшилмаган коллективни учратиш қийин. Корхона билан корхона, цех билан цех, бригада билан бригада, ишчи билан ишчи мусобақаси қизғин тус олди. Социалистик мусобақанинг куч-қудрати қўлга киритилган ютуқларда яққол кўзга ташланади.

Шаҳар саноати беш йилликнинг ўтган икки йилини муваффақиятли якунлади. Ишчилар синфи, барча меҳнаткашларнинг фидокорона меҳнати туфайли икки йиллик план муддатидан 26 кун илгари бажарилди.

Қурувчиларимиз бир мунча ютуқларни қўлга киритдилар. Шаҳарда 103 минг квадрат метр уй-жой қурилди, 4600 киши янги уйга кўчиб кирди. 3500 ўринли синфхона, 560 ўринлик боғча-ясли қурилди, Шаҳарга Бухоро гази келтирилди. Транспорт, алоқа, савдо ва маиший хизмат кўрсатиш соҳалари ходимлари ҳам катта иш бажардилар.

Шаҳар меҳнаткашлари беш йилликнинг учинчи йилини ҳам яхши бошладилар. Улар КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг «Саноат, қурилиш ва транспорт ходимларининг 1973 йил халқ хўжалик планини муддатидан илгари бажариш учун Бутуниттифоқ социалистик мусобақасини авж олдириш тўғрисида»ги қарорини кўтаринки руҳ билан кутиб олишди. Бу муҳим ҳужжат шаҳардаги барча корхона, қурилиш, транспорт, алоқа ташкилотларида қизғин муҳокама қилинди. Йиғилишларда коммунистлар, депутатлар, илғор ишчилар сўзга чиқиб, социалистик мусобақа байроғини баланд кўтариш ҳар бир коллективнинг шон-шараф иши, муқаддас бурчи эканлигини таъкидладилар.

Шундан кейин шаҳардаги ҳамма завод-фабрика, қурилиш, транспорт, алоқа ташкилоти йиллик планни барвақт бажариш, маҳсулот сифатини яхшилаш, унинг таннархини пасайтириш мажбуриятини олди. Шаҳар саноатчилари беш йилликнинг дастлабки уч йили планини шу йил биринчи декабргача бажариш, 1973 йилда пландан ташқари 6 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқаришга аҳд қилдилар.

Шаҳар Совети ижроия комитети шаҳар партия комитети билан ҳамкорликда социалистик мусобақани ташкил этишни янада ривожлантириш бўйича конкрет тадбирлар белгилади: социалистик мусобақага моҳирлик билан раҳбарлик қилинади, ташкилотчилик, оммавий-сиёсий ишлар бутун чоралар билан кучайтирилади. Шаҳар бўйича мусобақага ҳар кварталда якун ясаш қатъий қилиб қўйилди. Мусобақада ғолиб чиққан корхона шаҳар партия комитети ва шаҳар Советининг кўчма Қизил Байроғи билан мукофотланади.

Мусобақага якун ясашда корхона ёки қурилиш ташкилотларининг хўжалик фаолияти, планнинг барча техника-иқтисодий кўрсаткичлари бўйича бажарилиши, меҳнат унумдорлигининг муттасил ўсиши, пландан ташқари маҳсулот берилиши, маҳсулот сифатининг яхшиланиши, тежамкорлик принципига амал қилиши ҳисобга олинади. Кўчма Қизил байроқ билан бирга мусобақа пешқадамларини мукофотлаш учун биттадан енгил машина ажратилган.

Шаҳар партия комитети ва шаҳар ижрокоми цехлараро, бригадалараро, ишчилараро социалистик мусобақани авж олдириш мақсадида 35 та кўчма вимпел таъсис этди. Агар корхона, қурилиш, транспорт ташкилоти шаҳарнинг кўчма Қизил байроғини сурункасига икки квартал олишга муваффақ бўлса, байроқ доимий сақлаш учун ўша коллективда қолдирилади. Бригада, цехлар учун ҳам тартиб ана шундай. Мусобақага ўз вақтида якун ясаш учун 11 кишидан иборат шаҳар комиссияси тузилди.

Шаҳар партия ташкилоти, меҳнаткашлар депутатлари шаҳар Совети ижроия комитети социалистик мусобақани ташкил этишда ва оммани КПСС XXIV съезди қарорларини бажаришга сафарбар қилишда ана шундай йўл тутяпти. Ижроком, унинг бўлимлари, 11 та доимий комиссия, депутатлар группалари бутун диққат-эътиборни мусобақага қаратганлар.

Шаҳар Советининг депутатлари Худойберди Султонов, Анатолий Аникин, Неъмат Муродов ўртоқлар раҳбарлик қилаётган Андижон ёғ комбинати, машинасозлик, «Ирмаш» заводларида социалистик мусобақа ишчиларни тарбиялаш ва халқ хўжалигини юксалтириш белгиси остида ривожлантириляпти.

Кўпгина илғор ишчилар юшкентлик ва марғилонлик доигдор тўқувчиларнинг изидан боришяпти. Депутатлар ҳам бу ташаббусга қўшилдилар. Шаҳар Советининг 347 депутати ишлаб чиқариш ва оммавий-сиёсий ҳаётда шахсий намуна кўрсатмоқда. Уларнинг ҳар бири мусобақага бош бўлиб турибди. Бевосита ишлаб чиқаришда ишлаётган депутатлар ойда, кварталда ва йил давомида қанча маҳсулот тайёрлашни яхши билишади. Андижон машинасозлик заводи механика цехининг силлиқловчиси, СССР Олий Советининг депутати Мамасодиқ Солиев шахсий беш йиллик планни тўрт йилда бажариш, технология ишларини яхшилаш, жиҳозларни тўла қувват билан ишлатиб, ўз дастгоҳида капитал ремонтсиз икки муддат ишлашдек юксак мажбурият олган эди. У ҳозир 1974 йилнинг март ойи ҳисобига меҳнат қиляпти.

Ўртоқ Л. И. Брежнев айтганидек, буларнинг ҳаммаси халқ ташаббусининг чинакам манбаи, жамиятимиз ҳаётий кучининг битмас-туганмас манбаидир. Ижроком ва унинг бўлимлари корхоналар, шахсий мажбуриятлар олган илғор ишчилар, депутатлар ишини назорат қилиб турибди. Шаҳар Советининг сессияларида, ижроком ва доимий комиссияларнинг мажлисларида, депутатларнинг сайловчилар билан учрашувларида социалистик мусобақа шартларининг бажарилиши ҳақида ахборот бериш одат тусига кириб қолди.

Шунга қарамасдан ишимизда ҳали камчиликлар кўп. Ўтган йили шаҳарда 3 та корхона маҳсулот реализация қилиш планини тўлдирмади. [illegible] та корхонада маҳсулот ишлаб чиқариш плани, 5 та корхонада меҳнат унумдорлигини ошириш плани бажарилмади.

«Коммуна» заводида (директори К. Вахрушев, партком секретари Ю. Султонова) социалистик мусобақанинг ташкил этилиши талаб даражасида эмас, шунга кўра заводда зиммага олинган мажбуриятлар тугул, ҳатто план топшириклари ҳам бажарилмаяпти. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг X пленумида бу завод ҳаққоний равишда танқид қилинди.

162-қурилиш трестининг раҳбарлари ҳам социалистик мусобақага расмиятчилик билан қарашади. Мусобақани ташкил этишда юзакичилик, бепарволик ҳоллари тугатилмаган. Шунинг учун ҳам бу трест бир неча йилдан буён планни тўлдирмайди. Беш йилликнинг ўтган 2 йилида трест бўйича 7,4 миллион сўмлик қурилиш-монтаж ишлари бажарилмай қолди.

Шаҳар ижроия комитети шаҳар партия ташкилоти билан ҳамкорликда омманинг жонли ижоди бўлган социалистик мусобақа илғорларини қўллаб-қувватлаш билан бирга, орқада қолаётганларни илғорлар даражасига кўтариш чораларини кўрмоқда. Ҳар бир коллективда мусобақалашаётганларнинг куч-ғайрати конкрет мақсадга эришишга қаратиляпти.

А. ЖАЛИЛОВ,
Андижон шаҳар ижроия комитетининг раиси.

ТОШКЕНТДА МАТБУОТ КОНФЕРЕНЦИЯСИ

Ўзбекистон улкан туризм марказига айланиб бормоқда. 28 апрелда Тошкентда бўлиб ўтган матбуот конференциясида ана шу ҳақда гапирилди. Матбуот конференциясини Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети уюштирди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги чет эл туризми бошқармасининг бошлиғи Н. Ҳ. Ҳикматуллаев журналистлар ҳузурида нутқ сўзлаб, кўпгина ажнабий давлатларнинг жамоатчилиги Ўзбекистонга зўр қизиқиш билан қараётганлигини айтди. Ўтган йили турли қитъалардаги 47 мамлакатнинг намояндалари республикамиз ҳаёти, унинг хўжалик ва маданий қурилишда эришган муваффақиятлари билан танишдилар. Туристик маршрутларнинг «географияси»ни кенгайтириш йўлида кўп иш қилинмоқда. Чет эллик туристлар яқин вақт ичида Шаҳрисабзга ҳам боришлари, Зарафшон ва Фарғона водийлари билан, Мирзачўлни ва Қарши даштини ўзлаштираётган пахтакорлар ва ирригаторлар меҳнати билан танишишлари мумкин бўлади. Бунинг учун янги меҳмонхоналар, кемпинглар қурилмоқда. Хушманзара жойларда махсус дам олиш базалари барпо этилмоқда.

Ўзбекистон Касаба союзлари республика Советининг секретари Н. М. Маҳмудова сўнгги беш йил ичида республика меҳнаткашларидан салкам йигирма минг киши чет элларга сафар қилганлигини айтди. Махсус туристик группалар сони кўпайиб бормоқда. Ўтган йили туристлар Ўрта денгиз бўйлаб қилган сафарларида Болгария Халқ Республикаси ўтказган Ўзбекистон кунларида иштирок этдилар. Ўзбекистон вакилларининг Чехословакия, ГДР, Польша, Венгрия меҳнаткашлари билан дўстона учрашувлари бўлиб ўтди. (ЎзТАГ).

ЯНГИ китоблар

«Ўзбекистон» нашриёти қуйидаги брошюраларни босмадан чиқарди:

К. Ярашев, А. Муқсимов. КОММУНИЗМГА САДОҚАТ ВА ШАХС ТАРБИЯСИ. 3[illegible] бет, баҳоси 6 тийин.

М. Далиев. КАТТАГА ҲУРМАТ, КИЧИККА ШАФҚАТ. 40 бет, баҳоси 6 тийин.

Р. Таганов, Ю. Сатторов. ҲАЁТ СИРЛАРИ. 40 бет, баҳоси 6 тийин.

Н. Б. Уткелбоев. СОЦИАЛИЗМДА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ВА ИСТИҚБОЛ. 20 бет, баҳоси 4 тийин.

В. Н. Маленин. КПСС XXIV СЪЕЗДИ ХАЛҚИНИНГ ФАРОВОНЛИГИНИ ЯНАДА ОШИРИШ ТЎҒРИСИДА. 36 бет, баҳоси 6 тийин.

Ғафур Ғулом номидаги адабиёт ва санъат нашриёти қуйидаги китобни босмадан чиқарди:

Жюль Верн. СУВ ОСТИДА 80.000 КИЛОМЕТР. Русчадан Саъдулла Кароматов таржимаси. 416 бет, тиражи 80.000, баҳоси 1 сўм 31 тийин.

ҚУРОЛСИЗЛАНИШ ЙЎЛИДА

НЬЮ-ЙОРК. 27 апрель. (ТАСС мухбири). Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош ассамблеянинг қуролсизланиш юзасидан жаҳон конференциясини чақириш тўғрисидаги қарорини конкрет амалга оширишга киришмоқда.

Бош ассамблея таъсис этган қуролсизланиш бўйича жаҳон конференциясига тайёргарлик кўрувчи махсус комитетнинг биринчи мажлиси бўлиб ўтди. Комитет Эроннинг Бирлашган Миллатлар Ташкилоти ҳузуридаги доимий вакили Ф. Ҳувайдони ўзининг раиси қилиб сайлади ва конференцияни чақириш билан боғлиқ бўлган масалаларни муҳокама қилишга киришди. Қабул қилинган қарорга мувофиқ, комитетнинг бундан кейин ўтказиладиган мажлислари матбуот ва оммадан сир тутилди.

Қуролсизланиш юзасидан жаҳон конференцияси чақириш ташаббусини Совет Иттифоқи бошлаб берган эди. Совет Иттифоқи қуролсизланишни етилган, зарурий масала деб қарамоқда. Совет Иттифоқи дипломацияси ялпи қуролсизланишни амалга оширишга эришаётган халқаро ҳамжамият учун ана шундай мақсадга эришиш йўлида учрайдиган ҳар қандай қийинчиликлар ҳам тўсиқ бўлиши мумкин эмас, деган фикрга асосланиб, шундай ташаббусни бошлаб берди.

Қуролсизланиш юзасидан жаҳон конференциясини чақириш тўғрисидаги масала бош ассамблеянинг навбатдаги XXVIII сессияси кун тартибига киритилди. Сессияда тайёргарлик комитетининг иш якунлари муҳокама қилинади ва конференцияни қачон, қаерда ўтказиш тўғрисида узил-кесил қарор қабул қилинади.

ИРҚЧИЛАР ҚОРАЛАНМОҚДА

НЬЮ-ЙОРК, 27 апрель. ТАСС мухбири О. Пивоваров хабар беради:

Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг мустамлакаларни озод қилиш билан шуғулланувчи комиссияси (24 лар комитети) Жанубий Родезиядаги аҳвол масаласини муҳокама қилиб бўлдилар.

Комитетдаги мунозара комитет аъзоларининг асосий масалада якдил эканлигини кўрсатди. Улар Жанубий Родезиядаги вазият ялпи тинчликка ва хавфсизликка жиддий таҳдид солаётганлигини, шу сабабли халқаро ҳамжамиятнинг вазифаси шу мамлакатдаги ғайри-қонуний ирқчилар режимини тезроқ тугатиш чораларини кўришдан иборат эканлигини уқтириб ўтдилар.

Комитет аъзолари жавобгарликни бошқарувни давлат йўли билан Англия ҳукуматига юклаш кераклигини ҳам айтдилар. Жанубий Родезия масаласида Англиянинг қилаётган хатти-ҳаракати ирқчиларга очиқдан-очиқ ён босишдан иборат бўлди.

Англия ҳукумати, деди Мали вакили, Африка халқининг манфаатларини мустамлакачиларга бўйсундириб қўйди ва Жанубий Родезия проблемасини ижобий ҳал этишга Англия ҳукуматининг қаршилик қилаётганлиги вазиятнинг ёмонлашувига олиб келди.

Конго Халқ Республикасининг вакили Бирлашган Миллатлар Ташкилоти хавфсизлик кенгашининг Жанубий Родезияга қарши қаратилган иқтисодий чораларини ирқчилик режимининг энг яқин иттифоқчилари бўлган Жанубий Африка Республикаси ва Португалияга ҳам жорий қилиш зарурлигини айтди.

24 лар комитетидаги совет вакили И. Г. Неклесса империалистик монополияларнинг умуман мустамлакалардаги, хусусан Жанубий Родезиядаги ҳалокатли фаолияти тўғрисидаги масалани тағин ҳам синчковлик билан кўриб чиқиш зарурлиги ҳақида музокараларда айтилган таклифларни қатъий равишда қувватлаб чиқди. У иқтисодий жазо чораларини кенгайтириш ва бу чораларни Жанубий Африка Республикасига ва Португалияга нисбатан қўлланиш тўғрисидаги таклифни совет делегацияси комидан қувватлади.

Биз, деди И. Г. Неклесса, хавфсизлик кенгашининг ва Бош ассамблеянинг қарорларини четда қолдириб, оқлардан иборат озчиликнинг Жанубий Родезияни бошқаришини абадийлаштиришга уринаётган Англия ҳукуматининг бу ерда қилаётган найрангларини комитет кескин равишда қоралаши, Англияни Зимбабве халқига тезроқ мустақиллик ва эркинлик беришни таъминлайдиган самарали чоралар кўришга яна бир марта даъват қилиши лозим, деб ҳисоблаймиз. Аҳволни сиёсий ва конституцион жиҳатдан бартараф этишга тааллуқли таклифлар ишлаб чиқиш мақсадида Зимбабве халқининг ҳақиқий вакиллари иштироки билан конституцион конференция ўтказиш тўғрисида Африка мамлакатларининг талабини я ҳам совет делегацияси қўллаб-қувватлайди, деди совет вакили И. Г. Неклесса.

СОВЕТ ТЕХНИКАСИ ҲАММАГА МАНЗУР

ТУНИС, 27 апрель. (ТАСС). Совет қишлоқ хўжалиги техникаси Тунис фаллоҳларига (деҳқонларига) жуда манзур бўлмоқда. Турли хил совет тракторлари, «СКМ-4» маркали ғалла комбайнлари деҳқонларнинг далаларида ишлаб турибди. Бу техника маҳаллий шароитда ҳам жуда яхши ишлаб, синовдан аъло баҳо билан ўтди.

Совет машиналари ва ускуналарининг асосий харидорлари бўлган «Прогрэ» ва «Сокоопек» фирмалари СССРдан қишлоқ хўжалик техникасини харид қилишни йилдан-йилга кўпайтирмоқда. Яқинда Тунисининг «Прогрэ» фирмаси СССРдан яна 460 та трактор сотиб олиш тўғрисида янги битим тузди. Бу тракторлар яқин уч йил ичида Тунисга етказиб берилади.

БИРЛИК МАНФААТЛАРИНИ КЎЗЛАБ

ПАРИЖ, 27 апрель. (ТАСС). Франциядаги энг катта иккита касаба союз бирлашмалари, Умуммеҳнат конфедерацияси ва француз демократик меҳнат конфедерацияси раҳбар органларининг қўшма мажлиси бўлиб ўтди.

Учрашув тугаганидан кейин эълон қилинган қўшма баёнотда шу касаба союзларнинг раҳбарлари иккала касаба союз ва турли саноат тармоқларидаги меҳнаткашларнинг талабларини ҳимоя қилиб, биргаликда ҳаракат қилишни кучайтираётганликларини қайд қилиб ўтдилар.

КАСАБЛАНКАДА ХАЛҚАРО ЯРМАРКА

КАСАБЛАНКА. (ТАСС). Бу ерда «Индустрлаштириш ва савдо-сотиқни ривожлантириш учун» деган остида 25-юбилей халқаро ярмаркаси очилди. Ярмаркада Европа, Африка ва Осиёдаги 27 давлат иштирок этмоқда.

Совет Иттифоқи бу ярмаркага еттита ташқи савдо бирлашмаси, шу жумладан «Энергомашэкспорт», «Трактороэкспорт», «Станкоимпорт» ва шу каби бошқа бирлашмаларнинг коллектив виставкаси билан қатнашмоқда. Бу бирлашмаларнинг моллари Марокаш бозорида яхши маълум.

БЕШ ЭГИЗАК ТУҒИЛДИ

НЬЮ-ЙОРК, 28 апрель. (ТАСС). Американинг Портленд шаҳрида (Орегон штати) истиқомат қилувчи Миссис Андерсон беш эгизак: уч ўғил ва икки қиз туғди. Эр-хотин Андерсонларнинг икки боласи бор эди. Чақалоқларнинг ҳаммаси, шунингдек уларнинг 28 яшар онаси ўзини яхши сезмоқда. Буни қарангки, эгизаклар Миссис Андерсон туғилган кунда дунёга келишибди.

ДЎСТЛИК ТИМСОЛИ

Бугун — Бутунжаҳон биродарлашган шаҳарлар куни

Бугун мамлакатимизда Бутунжаҳон биродарлашган шаҳарлар куни нишонланмоқда. Бу байрам жаҳон халқлари дўстлигининг тимсолидир.

Бутунжаҳон биродарлашган шаҳарлар федерациясининг собиқ бош секретари Жан Мари Бресан 1943 йил 27 август куни фашистларнинг концентрацион лагеридан қочган эди. Шу кун хотираси учун у 1951 йил 22 августда «Икки тилли дунё» номли француз жамиятини ташкил этган эди. Бу ташкилот ўз олдига барча мамлакатлар, барча халқлар кишиларининг бир-бирларини тушунишларини осонлаштиришни мақсад қилиб қўйган эди. Бу ташкилотга жаҳондаги барча шаҳарлар кириши мумкин. Унинг мақсади халқларнинг қандай ирққа мансублигидан, диний эътиқодидан, сиёсий қарашларидан қатъий назар, ўзаро ҳамкорликни пропаганда қилиш, шаҳарлар ўртасида делегациялар алмаштириш, иқтисодий, маданий, спорт ва илмий алоқалар ўрнатишдан иборат. Совет Иттифоқидаги кўпгина шаҳарлар — Ленинград, Волгоград, Харьков, Тошкент ва бошқа шаҳарлар Бутунжаҳон биродарлашган шаҳарлар федерациясига кирганлар ва унинг фаолиятида актив қатнашмоқдалар.

Биродарлашган шаҳарларнинг алоқаси СССР ташкил этилган куннинг 50 йиллиги байрами муносабати билан айниқса кенг авж олди. Кўпгина шаҳарларнинг ижроия комитетлари чет эллардаги дўстларига ССР Иттифоқи ташкил этилган куннинг ярим асрлик байрамини ўтказишлари учун виставкалар, фотосуратлар, плакатлар, совет халқининг фан ва маданиятни ривожлантириш соҳасида эришган ютуқлари тўғрисида ҳикоя қилувчи материаллар юбордилар.

Тошкент 1960 йилдан буён биродарлашган шаҳарлар федерацияси аъзосидир. Пойтахтимиз Осиё ва Африка ҳамда Европа мамлакатларининг олтита шаҳри — Патиала, Карачи, Тунис, Триполи, Марокаш, Скопле шаҳарлари билан дўстона алоқа ўрнатган. Тошкент шаҳрининг чет эл мамлакатлари билан иқтисодий, маданий ва дўстлик алоқалари йилдан-йилга кенгаймоқда. Шаҳримиз корхоналари ишлаб чиқараётган маҳсулотлар жаҳоннинг кўпгина мамлакатларига экспорт қилинмоқда, халқаро кўргазма ва ярмаркаларда намойиш этилаётир. Афғонистон, Жазоир, Миср Араб Республикаси, Мали, Гвинея ва Осиё, Африка ҳамда Латин Америкасининг 63 дан ортиқ мамлакатига шаҳримиз техника ёрдами кўрсатишда иштирок этаётир.

Пойтахтимиздаги олий ўқув юртларида Осиё ва Африка мамлакатларидан келган ёшлар таълим олмоқдалар. Тошкентликлар бу мамлакатлар учун юқори малакали мутахассислар тайёрлашга ҳисса қўшаётирлар. Ўз навбатида бизнинг олимлар чет элларда бўлаётган конгресс ва форумларда қатнашмоқдалар. Доклад ва лекциялар ўқиётирлар. Иқтисодий жиҳатдан кам ривожланган мамлакатлар аҳолисига медицина хизматини яхшилашда беминнат ёрдам кўрсатилаётир. Врачларимиз Яман, Афғонистон ва бошқа мамлакатлар аҳолисига медицина ёрдами кўрсатиш билан бирга кадрлар тайёрлашга ҳам кўмаклашаётирлар.

Тошкент шаҳар Совети жаҳоннинг кўпгина шаҳарларига хат ёзиб туради. Тарихий саналарга бағишланган дўстлик кечалари, кўргазмалар ташкил этилаётир. Пойтахтимизга ҳар йили турли мамлакатлардан делегациялар, мутахассислар группаси, бадиий ва спорт коллективлари, туристлар келиб турибди.

Мамлакатимиз меҳнаткашлари бутун жаҳон биродарлашган шаҳарлар кунини қаҳрамон Вьетнам халқи билан дўстона алоқалар янада мустаҳкамланган, Европа мамлакатлари билан иқтисодий ва маданий алоқалар янада кенгайган, ер юзида тинчлик иши мустаҳкамланаётган бир пайтда, бутун дунёдаги тинчликсевар кучларнинг интернационал ҳамкорлиги янада ривожланаётган бир вазиятда нишонлаётир. Биродарлашган шаҳарлар иттифоқи барча халқларнинг тинчлик ҳақидаги орзулари рўёбга чиқишига хизмат қилади.

«Совет Ўзбекистони» Редакция почтасидан

ТУРМУШ МАДАНИЯТИ МАСАЛАЛАРИ

Совет кишисини ҳар томонлама камол топтиришни партия коммунистик қурилишнинг ажралмас қисми деб билади. Чунки, коммунизмга ўтиш учун фақат жамият экономикасинигина эмас, балки турмуш маданиятини ҳам юқори босқичга кўтариш лозим. **«Инсонинг ўзини ҳар томонлама камолатга етказмай туриб,** — деган эди Л. И. Брежнев КПСС XXIV съездида, — **коммунизм қурилишидек буюк ишни олға силжитиш мумкин эмас. Тегишли моддий-техника базасини вужудга келтирмай туриб коммунизм қуриш мумкин бўлмаганидек, кишиларнинг маданияти, билими, ижтимоий онгини юксак даражада кўтармай туриб, уларни маънавий камолатга етказмай туриб коммунизм қуриш ҳам мумкин эмас».**

Ҳозир республикамизда 5804 оммавий кутубхона, 500 дан ортиқ илмий муассаса кутубхоналари, 5000 дан ортиқ мактаб кутубхоналари, 3.5 мингдан ортиқ клуб муассасалари, 4 мингдан ортиқ кино установкалари, 1309 та халқ университетлари, 23 музей, 83 маданият ва истироҳат боғлари бор. Клублар, маданият уйлари ва саройларининг 60 проценти қишлоқларда жойлашган.

Клуб муассасалари атрофига минглаб санъат ишқибозлари, айниқса ёшлар тўпланган. Клублар қошида бадиий ҳаваскорликнинг ашула, хор, музика, рақс ва драма коллективлари, вокалчи солистларининг кўриклари, конкурслари ва ашула байрамлари ўтказиб туриш яхши анъана бўлиб қолди. Ўтган йили СССРнинг ярим асрлик юбилейига бағишлаб ўтказилган «Марҳабо, талантлар» телевизион фестивали бунга ёрқин мисол бўлади. Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги, республика Министрлар Совети Телевидение ва радиоэшиттириш Давлат комитетида халқ талантларининг «Чашма» телевизион конкурсини Ўзбекистон ССР ташкил этилганлигининг ярим асрлик юбилейига бағишлаб ўтказиш тўғрисида бир қатор тадбирлар ишлаб чиқилди. Бу тадбирлар халқ ҳаваскорлик тўгараклари қатнашчилари ўртасида сиёсий-тарбиявий ишларни кучайтириш, уларнинг ижрочилик маҳоратини ошириш ва репертуарларини ғоявий ҳамда бадиий жиҳатдан бақувват асарлар билан бойитишга ёрдам беришни талаб этади. Республикамизнинг шаҳар ва қишлоқларидаги клублар қошидаги 8 мингдан ортиқ бадиий ҳаваскорлик тўгарагида 150 минг киши қатнашмоқда, фақат давлат маданий-оқартув муассасалари ҳузуридаги ҳаваскорлик коллективлари ўтган йили меҳнаткашлар учун 3 минг концерт ва спектакль кўрсатдилар.

Клубларда ўтказилган оммавий-сиёсий, маданий-тарбиявий тадбирларнинг қизиқарли ва ранг-баранг бўлиши ҳар бир ходимнинг маҳоратига, ўз соҳасини яхши билишига боғлиқ. Ўтказиладиган ҳар бир тадбир қизиқарли ва мазмунли бўлиши учун клуб ишининг форма ва методларидан тўла фойдаланилса, бу тадбирлар яхши самара беради. Шундай экан маданий-оқартув муассасалари тармоқларини ривожлантириш билан бирга уларни малакали кадрлар билан таъминлаш вазифаси, шу куннинг муҳим вазифаларидан ҳисобланади.

Масалан, Сурхондарё областидаги 202 клубда 236 ходим ишлайди, шундан фақат икки киши махсус олий маълумотли, 19 таси ўрта маълумотли кишилардир. Қолганлари эса мутахассис бўлмаган кадрлардир. Ёки Самарқанд областининг 536 клубида 3 махсус олий маълумотли, 51 махсус ўрта маълумотли, қолганлари ҳар хил мутахассисликдаги ходимлар ишлайди. Республиканинг айрим шаҳар, район ва қишлоқ маданият ўчоқларига маданий ишлардан деярли бехабар кишилар ўрнашиб қолган.

Кутубхона — нурхона, китоб — билим хазинасидир. Ҳозир республикамиз кутубхоналарининг китоб фондида 50 миллион нусхага яқин адабиётлар, журналлар бор. Кейинги йилларда кутубхоналар, саноат, қишлоқ хўжалиги, фан ва техника муваффақиятларини тарғиб қилишни кучайтириш, илғор тажрибаларни оммалаштиришнинг актив ташкилотчилари бўлиб қолди.

Наманган область Учқўрғон, Янгиқўрғон районлари кутубхона ходимлари олиб бораётган ишлар ибратлидир. Масалан: Учқўрғон район кутубхонасининг ташаббуси билан ҳар бир оилага китоб етказиб бериш йўлга қўйилган. Умрини кутубхоначиликка бағишлаган Рабахон Ҳасанова, Мария Скорекова, Санобархон Ҳакимова ва Маҳбубахон Аҳмедова ўртоқлар китоб пропагандаси, ҳар бир хонадонни китоб билан таъминлашда алоҳида намуна кўрсатишмоқда. Кутубхонага комсомол-ёшлар ва мактабларнинг юқори синф ўқувчиларидан 82 киши бириктилган.

Коммунистик дунёқарашни шакллантиришда халқ университетларининг аҳамияти катта. Республикадаги 1309 маданият университетида 140 минг тингловчи мунтазам равишда қатнашиб турибди. Айниқса «Клубшунослик», «Клуб иши методикаси», «Кутубхонашунослик», «Музикашунослик», «Театршунослик», «Ленин биографиясини ўрганиш», «Турмуш маданияти» факультетлари бўйича яхши натижаларга эришилмоқда. Масалан, Бухоро область маданият ўчоқларида лекция, суҳбатларнинг мазмунлор ўтиши учун катта иш олиб борилмоқда. Маданият университетлари ходимлари колхозчиларга ҳар томонлама кенг билим беришга интилаётир. Айниқса, Свердлов, Ғиждувон, Шофиркон районларидаги маданият университетлари фаолияти диққатга сазовор.

Ҳозирги кунда маданий-оқартув муассасаларини ҳақиқий тарбия мактаблари даражасига кўтариш актуал масала бўлиб қолди. Қишлоқ китобхонларининг 65 проценти ўқувчи ёшлардан иборат, лекин бу кутубхоналарда болалар китоблари 15-20 процентини ташкил этади, холос. Бунинг устига кўп қишлоқлардаги клублар, кутубхоналар ўрта маълумотли ёки мутахассис бўлмаган кишилар қўлига топшириб қўйилган. Республика маданий-оқартув муассасалари мавжуд имконлатлардан тўла фойдаланмаётир.

Республикамизнинг айрим областларидаги баъзи хўжаликларда бадиий ҳаваскорлик тўгараклари йўқ. Кутубхоналар замонавий типдаги биноларга эга эмас. Бунинг сабаби сўралганда, хўжалик раҳбарлари мутахассис кадрлар етишмайди, деб жавоб беришади.

Республика колхоз, совхозларида олий ва ўрта маълумотли ўқитувчи, экономист, врач, зоотехник, инженер, агрономлар кўп. Аммо маданият ўчоқлари, клуб ва кутубхона ходимлари ва бадиий ҳаваскорлик тўгаракларининг раҳбарлари кам. Республикамиздаги маданий-оқартув техникумлари ўрта махсус маълумотли кадрлар тайёрлашга ўз ҳиссасини қўшиб келмоқда. Аммо техникумлар етиштираётган ўрта маълумотли кадрлар маданият ўчоқларининг ишончини оқламаяпти. Чунки бу техникумларни битирганларнинг кўпчилиги ўз соҳаси бўйича ишламайди. Натижада кадрларнинг қўнимсизлиги содир бўлмоқда. Тошкент маданий-оқартув техникуми ва Қарши маданият техникумнинг тугатган ёшлар фикримизнинг далили бўла олади. Ёшларнинг бўш вақтини кўнгилдагидек ўтказиш тарбия ўчоқлари ходимларига, уларнинг ташкилотчилик маҳоратига, маданий-тарбиявий, сиёсий-оммавий тадбирларнинг мазмунига боғлиқ.

Иттифоқимизнинг баъзи шаҳарларида бўлганидек, Тошкентда ҳам маданият институтини очиш, Тошкент давлат педагогика институти, консерватория, театр ва рассомчилик санъати институти қошидаги маданият ходимлари тайёрловчи факультет, бўлимлар фаолиятини кучайтириш зарур. Республика қишлоқ маданий-оқартув муассасаларида кадрлар етишмайди. Буни ҳисобга олиб, Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги, Тошкент театр ва рассомчилик санъати институти ҳамда Тошкент консерваториясидаги маданий-оқартув бўлимларига кўпроқ қишлоқ ёшларидан қабул қилинса, айни муддао бўлур эди.

Маданий оқартув муассасаларининг иш тажрибаларини кенг оммалаштириш учун бирор журнал ёки бюллетень нашр этиш ҳақида ҳам ўйлаб кўриш лозим.

Маданият институтининг сиртқи, кечки факультет ва бўлимларига маданий оқартув техникумларини тугатган, маданият ўчоқлари ишида фаол қатнашувчи, у билан бевосита алоқаси бўлган кишиларни қабул қилиш керак.

Меҳнаткашлар депутатлари область, шаҳар, район ва қишлоқ Советлари қошидаги маданият масаласи билан шуғулланадиган комиссияларнинг иш фаолияти янада жонлантирилса, шаҳар маданият муассасалари, қишлоқ маданият ўчоқларини оталиққа олиш тағин ҳам кучайтирилса ижобий самаралар бериши турган гап.

Э. ЮСУПОВ,
фалсафа фанлари доктори, профессор.

Ғ. РАШИДОВ,
тарих фанлари доктори, профессор.

Ш. БЕРДИЕВ,
тарих фанлари кандидати.

ПИСКЕНТ. «Гулистон» колхозининг медицина пункти ходимлари қўзилатиш мавсумида чорвадорларга намунали хизмат кўрсатмоқдалар. Улар чўпонлар отарида, чорвачилик фермаларида тез-тез бўлиб, чўпончўлиқларнинг саломатлигини сақлашда жонкуярлик намунасини кўрсатмоқдалар. Суратда: (чапдан) колхоз касалхонасининг фельдшери Ҳасанхон Ғуломов ва медицина ҳамшираси Ҳуриниса Шокирвалар яйловда бош чўпон Абдувоид Валиевга медицина хизмати кўрсатмоқдалар.

Қ. Розиқов фотоси. (ЎзТАГ).

ДАДИЛ ҚАДАМЛАР

ҚЎРҒОНТЕПА. Чорвадорларнинг Бутуниттифоқ мусобақасига қўшилган «Победа» колхозининг чорвадорлари тайёрлов пунктларига 33 тонна бўрдоқи гўшти топшириб, биринчи квартал планини муддатидан илгари бажаришди. Бўрдоқичилик фермасида яна 50 та қорамол гўштга топшириш учун боқилмоқда.

М. ҚАҲҲОРОВ.

* * *

ФАРҒОНА. 47 тонна серқаймоқ сут тайёрланди. Шахсий мажбурият бажарилди. Димитров номли колхоз сут-товар фермасининг моҳир сигир соғувчиси Зебихон Абдукаримова ўз боқимидаги 39 бош соғин сигирни яхши парвариш қилиб, шунча миқдорда сут соғиб олди. Биринчи кварталда пландан ташқари 3 тонна серқаймоқ сут тайёрлашга муваффақ бўлди.

Т. МАМИТАЛИЕВ.

УЙЧИ ҚУРИЛИШЛАРИ

Задарё районидаги Оққум массивида ташкил этилган «Уйчи» совхози Наманган областидаги кенжа хўжаликлардан биридир. Аммо ободончилик ва қурилишлар кўлами жиҳатидан ажралиб туради.

Бу ерда кейинги икки йил ичида ҳар бири икки хонадонга мўлжалланган 30 та уй-жой, 50 ўринли болалар боғчаси, меҳмонхона, магазин, ошхона, чойхона бинолари қурилди.

Ишчилар посёлкаси қурилишига йил сайин кўпроқ маблағ ажратилмоқда. Бу йил 30 оила янги уйларга кўчиб киради, автомат-телефон станцияси, трактор парки, икки қаватли маъмурий бино, молхона қуриб битказилади.

Қ. ТУРАЕВ.

ҲЕЧ КИМ, ҲЕЧ ҚАЧОН УНУТИЛМАЙДИ

ВАТАН УЧУН

Бу воқеа Улуғ Ватан урушидан кейин анча йил ўтгач маълум бўлди. Қардош Польшадан мамлакатимизга бир неча Совет Армияси жангчиларининг тақдири ҳақида хабар келди. Бу жангчилар бедарак йўқолганлар қаторига киритилган эди.

Польша қўшинларининг истеъфодаги бригада генерали Зигмунд Душиньский Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитети тарих бўлими архивидаги ҳужжатлар билан қизиқди. Тўсатдан у ҳаяжонга солувчи бир ҳужжатга дуч келди. Озодлик ҳаракатининг ветерани Зигмунд Душиньский 1943 йилда Петр партизан отряди командиридан олган маълумотни эсдан чиқармаган эди.

У фашистлар қўлига асир тушиб қолган, лекин лагердан қочиб, яна қўлига қурол олган совет жангчиларининг рўйхати эди. Улар партизанлар отрядида жанг қилишарди. Бу рўйхатда 9 кишининг номи бор. Мана улар: рус йигити капитан Владимир Бистров, белорус — интендант хизмати старший лейтенанти Петр Карлович, ўзбеклардан — оддий аскар Мирғай Ёқубов ва Карим Шамшотов, грузинлар — старший лейтенант Валериан Гедидзе ва младший лейтенант Григорий Годашвили, озарбайжонлар — младший лейтенант Гасан Наврўзов ва оддий аскар Зейнал Зейналов, чечен — лейтенант Хасанбек Шахтиев.

Совет жангчилари тиканли сим ортига қандай тушиб қолганликлари номаълум. Лекин совет кишилари, Октябрь фарзандлари фашистларга бўйсунмай, асирликдан қочиб Польша партизан отрядига қўшилганликлари Петр Карлович бошчилигида босқинчиларга қарши жанг қилганликлари маълум.

Польша қўшинлари офицери, собиқ партизан Збигнев Ульяновский қуйидагиларни ҳикоя қилади:

— Мен Петр Карлович Зейнал Зейналович, Мирғай Ёқубов, Карим Шамшотов, Валериан Гедидзе ва бошқа партизанларни яхши билардим. Улар билан бирга турли жанговар топшириқларни бажарганман. Озарбайжонлик ўқитувчи Зейнал Зейналов немис тилини жуда яхши биларди. У Мирғай Ёқубов билан биргаликда тез-тез «овга» чиқарди. Немис формасини кийиб, кичкина чамадон кўтариб олиб, темир йўл станциясига келишарди. «Алоқачи» деган ҳужжатни кўрсатиб, алоқа ва сигнализация воситаларини текширган бўлиб, мина қўйиб кетишарди. Шу тариқа Мирғай Ёқубов билан Зейнал Зейналов бир кеча-кундузнинг ўзида қурол-яроғ, танк ва солдатлар ортилган икки эшелонни ағдаришга муваффақ бўлдилар. Бу воқеа 1943 йил 11 майдан 12 майга ўтар кечаси Минск—Мазовецкий — Варшава темир йўлида бўлган эди.

1915 йилда туғилган Мирғай Ёқубов армия сафига чақирилгунга қадар Тошкентда яшаган ва ишлаган эди. Карим Шамшотов эса урушга қадар Чимкент районидаги Қорабулоқ овулида яшаган.

Халқ қасоскорларининг кўпчилиги фашист-босқинчиларга қарши тенгсиз жангларда ҳалок бўлди. Лекин ҳеч бири душманга таслим бўлмади.

Бу қаҳрамонларнинг қариндош-уруғлари, дўстлари, ҳамюртлари билиб қўйсинлар, улар бедарак йўқолмаганлар. Ватан учун сўнгги нафасларигача жанг қилиб, қаҳрамонларча ҳалок бўлганлар.

И. ТИТОВ,
запасдаги подполковник.
Минск шаҳри.

*

ҚҚАССР. Нукусликлар байрам арафасида кўркам китоб магазинига эга бўлдилар. Шаҳарнинг Карл Маркс кўчасида қад кўтарган бу магазин барча қулайликларга эга. Суратда: магазининг ички кўриниши.

Р. Саидов фотоси.

*

СИАМЛИ ЭГИЗАКЛАР

Бир-бирига қўшилиб туғилган эгизаклар сиамли эгизаклар деб аталади. 1811 йилда Сиамда (Таиланд) кўкрагидан ёпишиб Чанг ва Энг номли эгизаклар туғилган. Улар биргаликда 63 йил умр кўришган. Уйланишган, ҳар бири 9 тадан фарзанд кўришган.

1899 йилда Ҳиндистонда қўшилиб туғилган Радика ва Ходика исмли эгизаклар бўлган. Улар 13 ёшга чиққанда операция ўтказилди. Шунда бири нобуд бўлганди. Яқинда Перуда думғазалари бирикиб кетган Хоса Касмиро ва Мусиано номли эгизаклар операция йўли билан бир-биридан ажратиб олинди.

1939 йили профессор П. К. Анохин қўшалоқ эгизакларни кузатган. Уларнинг гавдаси, юраги битта бўлиб, иккита боши, иккита бўйини ва тўртта қўли бўлган. Битта бош уйқуга кетса, иккинчиси, воажаб, бедор бўлган. Бу эгизаклар (Ира ва Галя) бир йил-у 22 кун яшаганлар.

* * *

Ставрополь медицина институтининг профессори Ю. С. Гилевич (1965 йил, май) ноёб операция ўтказди. Онадан ёпишиб туғилган эгизакларни бир-биридан ажратди, чунки таналардан бири бутун ва тирик, бири эса яримта ва ўлик эди.

1966 йилнинг 16 ноябрида Жанубий Африканинг Кейптаун шаҳридаги болалар касалхонасида бир-бирига ёпишиб туғилган эгизакларни профессор Лоув муваффақиятли операция қилди. Эгизакларда жигар бирлашиб кетган экан.

Тўпловчи ЗИКРИ ЭГАМ.

ҲАЁТГА ЙЎЛЛАНМА

Билим юртидан бир группа ёшлар чиқиб келишди. Уларнинг қувончи чексиз эди. Қўлларидаги зарҳал ҳарфлар битилган дипломга завқ-шавқ билан қарашар, бир-бирларини самимий табриклашарди.

Қўқондаги Ю. А. Гагарин номли медицина билим юрти республикамизда ўрта маълумотли медицина ходимлари етказиб беришда салмоқли ўрин тутади. Ана шу билим масканини ҳар йили кўплаб ёшлар муваффақиятли тамомлаб, ҳаётга йўлланма олишмоқда. Бу йил ҳам билим юртининг фельдшерлик, санитария-фельдшерлик ва акушерлик бўлимларини 186 ёш тамомлаб чиқди. Битирувчилардан З. Қулдошева, У. Имомалиев, Е. Қозоқовлар билим юртини имтиёзли диплом билан тугатдилар.

Мазкур билим юртини битирувчилар республикамизнинг турли областларига, шунингдек, қўшни республикаларга жўнаб кетдилар. Улар энди аҳоли сиҳат-саломатлигини муҳофаза қилишда шифокорларимизнинг яқин ёрдамчиси бўлиб қолишади.

Н. ОРТИҚОВ,
Фарғона области.

ВАЪДАСИ ЁЛҒОН

Ҳурматли редакция! Мирзачўл райони марказида — Иржар посёлкасида «Трестсоюзузбекгазмонтаж»нинг 7-механизациялашган кўчма колоннаси ишлаб турибди. Лекин колонна раҳбарлари, айниқса унинг бошлиғи ўртоқ Ёқубов иш қилишдан кўра, кўпроқ ваъда беришни афзал кўради. Аммо, ваъдасини вақтида бажармайди. Бир мисол: у раҳбарлик қилаётган механизациялашган кўчма колонна совхозимиз посёлкасига табиий газ келтириш тўғрисидаги шартномага имзо чеккан эди. Ўшандан буён етти йил ўтиб кетди. Бироқ, ўртоқ Ёқубов ваъдасига вафо қилмади.

Совхоз пахтакорлари бу ҳақда бир неча бор мурожаат қилишди. Ўртоқ Ёқубов «1972 йилда албатта табиий газ олиб борамиз», деб тағин ваъда берди. Афсуски, бу ваъдаси ҳам ёлғонлигича қолиб кетяпти.

Хўжалигимиздаги барча объектлар табиий газга мослаштирилган бўлса-ю, етти йилдан буён ваъда беравериб, бизни юпатишаверса инсофданми? «Алдагани бола яхши», дейишади. Биз бола эмасмиз-ку, ахир!

Дорибой НАМОЗОВ,
Сирдарё область Пахтакор районидаги «Самарқанд» совхозининг механизатори.

Рўзиқул ЖИЯНОВ,
бригада бошлиғи.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ»ГА ЖАВОБ БЕРАДИЛАР

ЎЗБЕКИСТОН ССР ЭНЕРГЕТИКА ВА ЭЛЕКТРЛАШТИРИШ МИНИСТРЛИГИ:

Булунғур районидаги Гагарин номли совхоз ишчиларининг «Совет Ўзбекистони» газета редакцияси орқали олинган хати юзасидан тегишли чоралар кўрилди. Хўжалик қишлоқларини электрлаштириш тугалланди.

ЯНГИЕР РАЙОН ИЖРОИЯ КОМИТЕТИ:

Текшириш ўтказилганида «Фарҳод» совхозининг иккинчи ва бешинчи бўлимлари ўртасидаги йўл нобоблиги, уни ремонт қилиш зарурлиги редакцияга ёзилган хатда тўғри кўрсатилганлиги аниқланди. Ана шу йўлга шағал тўкиб, ремонт қилиш яқинда, асфальтлаш ишлари эса йилнинг иккинчи квартали охиригача тугалланади.

«ТАШГАЗ» БОШҚАРМАСИ:

Сағбон кўчаси 11- проездида истиқомат қилувчи аҳоли редакцияга ёзган шикоятида газ билан таъминлаш тўхтаб қолганини тўғри кўрсатган. Чунки иситиш тармоғи қурилганда газ қувури зарарланиб, ишдан чиққан. «Тошгаз» бошқармаси уни қайта тиклаш мақсадида «Ташгенплан» институтига лойиҳа-смета ҳужжатларини тайёрлаш юзасидан буюртма берди. Зарарланган газ қувури шу йилнинг учинчи кварталида «Ремстройгазмонтаж» бошқармаси томонидан қайта тикланади. Аҳолидан хонадонларни газлаштириш ҳақидаги аризалар ана шундан кейингина қабул қилинади.

«УЗКОЛХОЗСТРОЙ» БИРЛАШМАСИ:

Маълум қиламизки, Пастдарғом район колхозлараро қурилиш бошқармаси Куйбишев номли колхоз қишлоғидаги 27- мактаб биносини қурганда ҳақиқатда айрим ишларни чала бажарган. Колхоз аъзолари редакцияга ёзган хатларида буни тўғри кўрсатишган. Бошқарма раҳбарларига бино чердагига керамзит тўшама қилиш, мактаб ҳовлисининг асфальтини ремонтлаш ва колхоз правлениеси билан биргаликда янги кучли трансформатор подстанция ўрнатиш чораларини кўриш топширилди.

АЖАБ САВДОЛАР

«ОЛТИН» ТУХУМ ҲАҚИДА ЭРТАК

Бор экану, йўқ экан, оч экану, тўқ экан, ўтган замонда эмас, худди ҳозирги замонда Самарқанд областида Нарпай деб аталмиш район бор экан. У областнинг йирик районларидан бири бўлиб, ҳар йили давлатга 75-80 минг тонна пахта етказиб берар экан. Пиллачилик, мева-сабзавотчилик, чорвачилик ва бошқа тармоқлар юксалиш йўлида экан. Айниқса, район хўжаликларида паррандачиликка жуда катта «эътибор берилар», товуқлари бошқа жойлардаги товуқлар сингари оддий дон-дундан донлаб, оддий сувдан сувласаларда кумуш тухум қилишар экан. Лекин бунинг сирини улар ниҳоят даражада сир сақлашар экан. Чунки, бир дона тухум етиштириш учун қилинган харажат эндигина 30,5 тийинга етибди-я!

Бундай кўрсаткич ҳозирча битта хўжаликда, яъни «Коммунизм» колхозидагина қўлга киритилибди. Бу ўтган йили бўлган воқеалар экан. Ўша йили «Партия XXII съезди» колхозида 1000 дона тухум 213,7 сўм, Ленин номли колхозда 212,4 сўм, «Правда» колхозида 200,9 сўм, Свердлов номли колхозда 196 сўм, Калинин номли колхозда 186,1 сўм, «Ўзбекистон» колхозида 184,7 сўм, «Победа» колхозида 176 сўм сарфлаш эвазига етиштирилган экан.

Беш йилликнинг иккинчи йилига келиб «Коммунизм» колхози паррандачилари ўз ўринларини «Правда»ликларга бўшатиб беришибди. Нега деганда, бу колхозда 1000 дона тухум учун 1971 йилдагидан ҳам анча кўп — 234,3 сўм харажат қилинибди. «Правда»ликларга биқинма-биқин бўлган «Партия XXII съезди» колхози паррандачилари ҳам «мусобақада» бўш келишмаяпти. Улар 1000 дона тухум учун нақд 145,5 сўм сарфлаб юборишибди.

«Қўшниларимиздан орқада қоламизми?», дейишибди Ленин номли колхоз «шоввозлари» ва бир дона тухум учун роппа-роса 20,5 тийин харжлашибди. Свердлов номли колхозда ҳам 1000 дона тухумга 193 сўм, Калинин номли колхозда 148 сўм, «Победа» колхозида бор-йўғи 157 сўм сарфланибди. Бозордан бир ярим баравар қиммат дейсизми? Даллол ҳақи-чи?! Экспедитор ва бошқалар-чи?...

Шу кеча-кундузда район хўжаликларининг паррандабоқарлари «ким ўзарга» деган шиор остида меҳнат қилишаётган экан. Колхозларнинг зоотехниклари, паррандабоқарлари фойдаланилмаётган резервларни қидириб топиш учун бир ёқадан бош чиқаришган эмиш. Бир сўмга 1 дона олтин тухум етиштириш проблемасини Нарпайда биринчи бўлиб қайси колхоз ҳал қилар экан? Сўнгги маълумотларга қараганда, бир қатор колхозларнинг раҳбарлари бу маррага яқинлашиб қолган эмиш.

Чиқмаган жондан умид қани, олтин тухум олишни орзу қилган шоввозлар, яхши ният қилинг, муродингиз тезроқ ҳосил бўлгай.

Эртакни оққа кўчирувчилар:
Раҳим ХЎШЕР,
Холис БИРОДАР,
Самарқанд область, Нарпай районида чиқадиган «Пахтакор овози» газетасининг ходимлари.

СПОРТ ХАБАРЛАР

Юқори ўринда

Испаниянинг Лас Пальмас шаҳрида халқаро шахмат ўйинлари ниҳоясига етди. Қизғин мусобақаларда жаҳоннинг 16 кучли гроссмейстери ўзаро дона суришдилар. Халқаро мусобақада биринчи ва иккинчи фахрли ўринларни эгаллаш совет шахматчиларига насиб қилди: гроссмейстерларимиз Леонид Штейн ҳамда Тигран Петросян ана шу ўринларни эгаллашди. Учинчи ўрин чехословакиялик В. Гортга берилди. Қолган ўринлар қуйидагича тақсимланди: О. Панно (Аргентина), У. Андерсон (Швеция), З. Рибли (Венгрия). Улар пешқадамлардан атиги ярим очкога орқада қолишди.

Охирги ўйинлар

СССР чемпионатининг ҳал қилувчи давра ўйинлари тугай деб қолди. Запорожье шаҳрида қўл тўпи бўйича ўтказилаётган ўйинларда пешқадамлик учун кураш қизғин тус олган. Биринчиликни кўпдан бери қўлдан бермай келаётган ЦСКА командаси кейинги ўйинларда бир мунча имкониятларни бой берди. Армиячилар «Кунцево» спорт клуби ҳамда ЗАС (Запорожье) командаларига ютқазиб қўйди. Мамлакат биринчилигида иштирок этаётган вакилларимиз — Тошкент жисмоний тарбия институтининг қўл тўпи усталари бугунги кунда яна олий лигачилар сафида қолиш имконини қўлга киритдилар деса бўлади. Шунинг учун бўлса керак, командамиз аъзолари сўнгги ўйинларни бир мунча сусткашлик билан ўтказяптилар. Улар Краснодарнинг «Университет» командаси устидан 17:16 ҳисобида ғолиб келиб, икки ўйин — МАИ ва ЗМеТИ командаларига 31:23, 27:25 ҳисобида ютқазиб қўйишди.

Якунловчи икки ўйин олдидан командалар қуйидаги ўринларни эгаллаб туришибди: ЦСКА-30 очко, МАИ-28, «Кунцево»-24, ЗМеТИ-20, ЗАС-19, Тошкентликлар командаси-13, СКА (Киев) — 6, «Университет» — 2.

Майдонда ўқувчилар

Тўрақўрғонликлар спорт мусобақаларига жуда қизиқишади. Айниқса улар футбол ўйинларининг мухлисларидан. Яқинда уларнинг кўпчилиги районнинг «Ёшлик» стадионига тўпланишди. Бу ерда мактаблар биринчилиги учун мусобақалар ўтказилди. Учрашувларда қарийб 15 ўрта мактабнинг ёш футболчилари тўп суришди. Мусобақада «Ибрат» номли мактабнинг ўйинчилари пешқадамлик қилишди. 33-ўрта мактаб командаси ҳамда 8-ўрта мактаб футболчиларига 2—3-ўринлар лойиқ кўрилди. Ғолиблар Тўрақўрғон район комсомол комитети ҳамда халқ маорифи бўлимининг ёрлиқлари билан тақдирландилар. Энди тўрақўрғонлик ёш футболчилар область мусобақаларига ҳозирлик кўрадилар.

Т. СУЛАЙМОНОВ.

Полвонларимиз ғалабаси

Белоруссиянинг Гомель шаҳрида ўтказилган полвонлар олишувида ўзбекистонлик спортчилар муваффақият қозондилар. Эркин кураш бўйича жуда қизиқарли ўтказилган бу мусобақада вакилларимиз икки олтин ва шунча бронза медални қўлга киритишди. Икки марта мамлакат чемпиони, спорт мастери Пўлат Жўраев ва Ҳусниддин Аҳмедовлар фахрий шохсупанинг юқорисига кўтарилишга эришди. Ҳ. Аҳмедов беллашувларни муваффақиятли ўтказиб биринчи марта СССР чемпиони номига сазовор бўлди. Пўлат Жўраев оёғи лат еган бўлишига қарамай ажойиб маҳорат кўрсатди. Энди ғолиблар Швециянинг Мальме шаҳрида ўтказиладиган 12-олимпиада ўйинларида қатнашадилар.

Р. ПИНХАСОВ.

• • •

Редакциямизга, шунингдек, сурхондарёлик М. КЕНЖАБОЕВ, андижонлик Ғ. УРИНОВ, А. ЙЎЛДОШЕВ, оддий солдат Э. УСАНОВ, А. НУРМАТОВ, хоразмлик Б. ИБРОҲИМОВ, берунийлик Б. ҚУРБОНБОЕВ, самарқандлик М. РУЗИМУРОДОВлар ҳам турли мусобақалар ҳақида хабарлар йўллашган.

МЕБЕЛЛАР КЎРГАЗМАСИ

Тошкентдаги «Шарқ» мебель фирмасининг кўргазма заллари одамлар билан гавжум. Бу ерда Ўзбекистон мебель корхоналари янги маҳсулотлар намуналарини намойиш қилмоқдалар. Олмалиқ мебель фабрикаси ишлаб чиқараётган сервант, диван, стол-стуллар кўпчиликка манзур бўлмоқда. «Шарқ» мебель фирмаси эса республика кўргазмасида ётоқхона гарнитури, турли стол ва стуллар ҳамда бир қатор миллий мебеллар нусҳалари билан қатнашяпти.

Ю. ЗИЁДОВ.

ЭЛЛИГИНЧИ ЧЕВАРА

Юз тўртинчи баҳорни кўрган Марзия буви Раҳмонқуловани ўзи яшаётган Ғафур Ғулом номли колхоздагина эмас, Фарғона область Ўзбекистон районидагиларнинг ҳаммаси танийди, эъзозлайди. Табаррук Марзия бувини ҳамқишлоқлари кечагина эллигинчи чевара билан қутладилар. Унинг тўрт қиз ва ўн олти невараси зурриятлари бир уйга тўпланганда Марзия буви яйрайди.

Э. УСМОНОВ.

«БЎСТОН» АНСАМБЛИ

Қашқадарё область Қамаши район маданият уйи ҳузуридаги «Бўстон» халқ ашула ва рақс ансамбли қизларининг назокатли рақслари, йигитларининг шўх қўшиқлари ҳиндистонликларни ҳам ўзига ром қилди. Коллективга 1970 йили халқ ансамбли номи берилганди. Ансамблнинг репертуари бойиб, программасига турли миллат куйлари ва рақсларидан намуналар киритиляпти. Турли касб эгалари ва ишчи, колхозчи ёшлардан ташкил топган ансамбль санъаткорлари бугунги кунда область меҳнаткашларига тобора яхшироқ маданий хизмат кўрсатишга ҳаракат қилмоқдалар.

Б. МЕЙЛИЕВ.

ЎЗБЕКИСТОН Ахборот

ЖОЙЛАРДАН ДАРАКЛАР

БАЙРАМ ТУҲФАСИ

Тошкентликларга янги троллейбус маршрути, «Гастроном» ва «Мебель» магазинлари байрам совғаси бўлди. Вокзал майдони, Жуковский, Пушкин, Шастри кўчалари орқали М. Горький майдонига қатнаётган янги троллейбус маршрути ҳисобига шаҳар транспортида яна бир қулайлик яратилди. Бу билан шаҳар кўчаларида қатнаётган троллейбус маршрутлари 17 тага етди.

Шаҳарнинг Шота Руставели кўчасида кўркам бино қад кўтарди. Бу «мебель» магазини бўлиб, унда 12 сотувчи харидорларга маданий хизмат кўрсатишни бошлаб юборди. Магазинда савдо қилиш учун барча имкониятлар мавжуд. Харидорлардан буюртма олиш, буюмларни уйларига машинада элтиб бериш хизмати йўлга қўйилган.

Янги «Гастроном» биноси эса Муқимий кўчасининг бошланишида барпо этилди. Мазкур кўчадаги яна бир янги озиқ-овқат магазинига «Чилонзор» номи берилди.

Ф. КАРИМОВА.

ҲОДИСА

ЙИРТҚИЧ ҚЎЛГА ТУШДИ

Пастдарғомнинг Чўнқаймиш дарасида сариқ бўри кўпдан буён Урол овчи билан бекинмачоқ ўйнагандек яшириниб юрди. Анча қўйини «гумдон» қилди. Жаҳли чиққан овчи қопқонни олиб йиртқични излаб кетди. Бўрининг қайтар йўлига қопқонни қўйиб, ўзи бир чеккада йиртқичнинг келишини пойлади.

... Тун ярмидан оққанда овчи бўри бўлиб увиллади. Ўлжали бўри йўлини қопқон томонга бурди. Овчи: «Ҳозир қопқонга тушса керагов», деб кўнглидан ўтказган ҳам эдики, ўтин ёрилгандай овоз эшитилди. Икки орқа оёғи билан қопқонга тушган бўри қочишга ҳаракат қилиб, зўр бериб интиларди. Ўтган йили бу бўрининг уч боласини Урол ака тутиб олган эди. Шунинг учунми, бўри овчига депсиниб ўч олмоқчидек тишларини шақиллатарди.

Д. ТУҚСОНОВ.

ҚИШЛОҚ БАДИИЙ ҲАВАСКОРЛАРИ.

А. Тўраев фотоэтюди.

Саҳифада:

ОЛМАОТА МЕҲМОНЛАРНИ КУТМОҚДА

●

ОЛИМПИАДА ҒОЛИБЛАРИ

●

ЯНГИ МАРШРУТЛАР

●

КЎРКАМ БИНОЛАР

●

ФИЗКУЛЬТУРА ВА СПОРТ

ЁШ ФИЗИКЛАР

Ҳар томонлама камол топган етук ёшларни тарбиялаш бугунги энг муҳим вазифамиздир. Жонажон партиямиз ва ҳукуматимиз умумий таълим мактаблари олдига шу вазифани қатъий қилиб қўймоқда. Илғор педагоглар ишлаётган, коллективларда фаннинг у ёки бу тармоғини чуқур эгаллаётган ёшларни кўплаб учратиш мумкин. Бундай истеъдодли ёшлар фанимизнинг келажаги ва умидимиздир. Истеъдодли ёш физикларни аниқлаш мақсадида республикамизда бир қатор тадбирлар амалга оширилди.

Ана шу тадбирлар орасида олимпиадалар ўтказиш расм бўлиб қолганлигини алоҳида таъкидлаш керак. Бу йил март ойида Шаҳрисабз шаҳрида ёш физикларнинг олимпиадаси бўлди. Олимпиадага республикамизнинг барча областларидан, Тошкент шаҳридан, Ўрта Осиё темир йўлига қарашли мактаблардан ҳамда Қорақалпоғистон АССРдан ўқувчилар қатнашди. Ҳар бир командадан ўн нафардан ўқувчи иштирок этди.

Республика олимпиадасига Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси, физика-математика фанлари доктори, профессор Р. Бекжонов, Низомий номидаги Тошкент Давлат педагогика институти физика ўқитиш методикаси кафедрасининг доценти, педагогика фанлари кандидати Б. Мирзааҳмедов, ТошДУ физика факультетининг катта ўқитувчиси, педагогика фанлари кандидати Э. Назиров, Ўзбекистон ССР Маориф министрлигининг методисти К. Эгамбердиев, Новосибирск академия шаҳарчасидаги физика-математика мактабининг ўқитувчиси А. Савченколар раҳбарлик қилишди.

Улар олимпиаданинг ташкилий жиҳатдан яхши ва мазмунан мукаммал ўтиши учун ҳаракат қилдилар. Республика олимпиадасида юқори баҳо олганлар Бутуниттифоқ ёш физикларининг олимпиадасида қатнашиш ҳуқуқига эга бўлдилар. Физика-математика факультетларига киришга йўлланмалар олдилар. 8-синф ўқувчиларидан ғолиб чиққанлари эса Иттифоқимиздаги махсус физика-математика мактабларида ўқишга таклиф қилиндилар. Республика олимпиадасида Тошкент шаҳар командаси 452 балл тўплаб, биринчи ўринни эгаллади. Фарғона области ёш физиклари 357 балл жамғариб иккинчи ва Тошкент область командаси 286 балл билан учинчи ўринни олди.

Ана шу олимпиада ғолиблари Ленинградга ҳам бориб келдилар. Улар қаҳрамон шаҳар Ленинградда ёш физикларнинг Бутуниттифоқ олимпиадасида иштирок этдилар. Энг яхши натижаларга эришган ўқувчилар турли мукофотлар билан тақдирландилар. Шахсий мусобақаларда республикамиз вакилларидан икки ўқувчи Бутуниттифоқ олимпиадасининг мукофотли ўринларини эгаллади. Олмалиқ шаҳридаги 15-мактаб ўқувчиси А. Теохоров СССР Маориф министрлиги ва СССР Педагогика фанлар академиясининг иккинчи даражали дипломини олди, шунингдек у ёш физиклар халқаро олимпиадаси қатнашчилари рўйхатига ҳам киритилди. Тошкент шаҳридаги 190-мактабнинг 10-синф ўқувчиси И. Шмулевич учинчи даражали диплом билан мукофотланди.

Республика ва Бутуниттифоқ олимпиадалари Ўзбекистон мактабларида анчагина ёш физиклар етишиб чиқаётганлигини намойиш қилибгина қолмасдан, физика фанини ўқитишда ҳали анча ишлар қилиниши лозимлигини ҳам таъкидлади.

Э. ТУРДИҚУЛОВ,
Ўзбекистон Педагогика фанлари илмий-текшириш институти физика-астрономия ўқитиш секторининг мудири, педагогика фанлари кандидати.

КИТОБХОН МУЛОҲАЗАСИ

«ОЙДИНБУЛОҚ» ҚИССАСИ

Мен адабий мунаққид эмасман. Ҳатто адабиётга бевосита алоқам ҳам йўқ. Лекин кишилик жамияти яратган энг қимматли бойлик — китоб ҳақида, ҳар кунги маънавий ризқ-рўзимиз ҳақида ўз мулоҳазаларимни билдиргим келади.

Яқинда қўлимга шинамгина бир асар тушиб қолди. «Ойдинбулоқ» деб аталган мазкур қиссани бир кечадаёқ ўқиб чиқдим.

Ёзувчи Мумтоз Муҳамедов янги ижодий туҳфасини республикада хизмат кўрсатган фан арбоби, медицина фанлари доктори, профессор Шокир Алимович Алимовга сил касалликларининг даволашдаги унинг иш фаолиятига бағишлабди. Бу бежиз эмас, албатта. Негаки, «Ойдинбулоқ»да жанг кўрган бир йигитнинг Улуғ Ватан урушидан кейин Тошкент медицина институтини тамомлаб, Фарғона водийсига ишга тайинлангани, ёш врач Ҳакимжон Нажмиддиновнинг қишлоқда халқ соғлиғини сақлашга жонтани билан берилиб ишлагани ҳикоя қилинади.

Аввало шуни таъкидлаш лозимки, ўзбек совет адабиётида шифокорлар ҳаёти деярли «очилмаган қўриқ». Биронта қўлда салмоқлаб кўрадиган роман ёки қиссамиз, пьеса ёки поэмамиз йўқ. Шу жиҳатдан олганда жовонларимизда «Ойдинбулоқ»нинг пайдо бўлганлиги қувонарли ҳодисадир.

Менимча, бу ерда «Ойдинбулоқ»ни бошдан-оёқ қайта ҳикоя қилиб беришнинг ҳожати йўқ. Эшитгандан кўра ўқиган яхши. Ҳеч қандай ҳикоячи бир санъаткорнинг бадиий бўёқларини ҳар қанча таъриф-тавсиф қилса-да, асарнинг ўзидай, китобхонга яхлит ва ҳаяжонли етказа олмайди.

Қисса содда, ширали ёзилган. Унда зўрма-зўраки жумлалар, баландпарвоз гаплар, сунъий иборалар учрамайди. Муаллиф бадиий таъсирчанликка айтарли эришган. Адиб халқ мақоллари ва идеомаларидан ўз ўрнида моҳирлик билан фойдаланган.

Асар тилини таҳлил қилиш, композициясини ўйлаб кўриш, образлар тугалланган ёки тугалланмаганлигини исботлаб бериш, хуллас, уни адабий қонуниятлар нуқтаи назаридан баҳолаш танқидчилар билан адабиётшуносларимизга ҳавола.

Лекин мени ҳаяжонлантиргани асардаги самимиятдир. Унинг ҳар варағидан инсоний руҳ анқиб турибди. Ўқиган сари янгидан-янги одамлар дунёси, руҳияти, мушоҳадаси, яъни ҳаётий воқеалар билан танишади, киши.

Китобда биз халқ шифокорлари — Ҳакимжон Боқизода ва Мужгон каби ижобий образлар қатори янгиликларга тўсиқ бўлаётган, ҳар қандай янги бошламадан чўчийдиган салбий образларга ҳам йўлиқамиз. Дарё тўлқинлари хасни қирғоққа чиқариб ташлагандек, ҳаёт тошқинлари ҳам ўз чимчилоғидан бошқани кўра олмайдиган қолоқларни нари суриб қўяди. Асарда янгилик ҳаққоний равишда эскилик устидан тантана қилади.

Буларнинг ҳаммаси яхши, тақдирга сазовор. Лекин асардан қониқмаган жойларимиз ҳам бор. Менимча, китобда пахта ҳосилдорлигини кўтаришда сув учун кураш каби Фарғона водийсига хос бўлган муҳим бир проблема ёритилмай четда қолиб кетган. Ҳолбуки, «Ойдинбулоқ»даги воқеалар руҳи шунинг ёритилишини тақозо этарди.

Мумтоз Муҳамедовдек жангчи-ёзувчининг ўз анъанавий мавзуи — жанговар лавҳалардан вақтинча чекиниб, янги, «теша тегмаган» соҳага қўл урганн, олижаноб шифокорлар меҳнати ва ҳаётини бадиий талқин қилгани хайрли ишдир.

Х. АҲМЕДОВ,
Ўзбекистонда хизмат кўрсатган фан ва техника арбоби, техника фанлари доктори, профессор.

ҚИЗҒИН ТАЙЁРГАРЛИК

Шу йилнинг кузида Олмаота шаҳрида Осиё ва Африка мамлакатлари ёзувчиларининг бешинчи халқаро конференцияси бўлади. Қозоғистон пойтахтида анжуман учун махсус бино қурилаётир. Яқинда Осиё ва Африка ёзувчилари билан алоқа қилувчи республика комитетининг мажлиси бўлиб ўтди. Ҳозирданоқ 70 дан ортиқ мамлакат адиблари ва жамоат арбоблари бу анжуманда қатнашиш истагини билдиришди.

«Жазуши» нашриёти конференция бошлангунга қадар Осиё ва Африка мамлакатлари ёзувчиларининг 51 номдаги асарини, шунингдек, Совет Шарқи ёзувчиларининг китобларини чиқаришни режалаб қўйди. Ўрта Осиё республикаларининг китоб дўконларида деярли ҳар ҳафта икки қитъа ёзувчилари ва шоирларининг янги китоблари пайдо бўлмоқда. Уларнинг асарлари маҳаллий газета ва журналларнинг саҳифаларида босилаётир.

Вьетнам Демократик Республикасининг талантли ёзувчиси, шоир, композитор ва публицист Нгуен Динь Тхининг Вьетнам Коммунистик партиясининг босқинчиларга қарши курашда қандай чиниққанлигини ҳикоя қилувчи «Қирғоқлар нурамоқда» романи қозоқ тилида босилиб чиқди. Вьетнам ёзувчиси Дик Лан китоби «Ким Донгнинг жасорати ҳақида қисса» деб аталади. Бу китоб катталар билан ёнма-ён туриб ўз ватанини ҳимоя қилган ва жангда қаҳрамонларча ҳалок бўлган ўн беш ёшли бола ҳақида ҳикоя қилади.

Ғафур Ғулом номидаги Тошкент адабиёт ва санъат нашриёти миср ёзувчиси Юсуф ас-Сибоийнинг «Мешкобчининг ўлими» романини ўзбек тилида чиқарди. Бу нашриётда яна иккита ҳикоялар тўплами чоп этилди. Улардан бири — Жанубий Африка Республикаси ёзувчиси Жек Коуп асари «Урғатилган буқа» ирқий камситиш сиёсатини қоралайди.

Олмаота азиз меҳмонларни кутиб олишга тайёрланмоқда.

(АПН).

ҲИМОЯЧИ ЎСИМЛИК

Саксовул билан ғўза табиатан қарама-қарши шароитларда ўсишига қарамай, улар бир-бирларига ёнма-ён қилиб қўйилди. Қоракўл районидаги «Москва» колхозининг Қизилқумда қадимги вақтларда қум босган унумдор ерларни ажратиб олишга қарор қилган деҳқонлари олимларнинг тавсиясига кўра шу икки ўсимликни бир-бирига яқинлаштиришди. Чўл қуми сидирилиб, очилган ер теварагига уюлди. Шу қумтепаларга экилган саксовулларнинг узун илдизлари қарийб 10 метр чуқурликкача тушиб бориб, кўчма қумларни қўзғатмай қўйди. Саксовул ҳалиги очилган картага экилган ғўзани чўлнинг жазирама иссиғи билан кўчма қумлардан ихоталади — ҳимоя қилди. Шу туфайли бултур чўлдан ажратилган 30 гектар ернинг ҳар гектаридан 30 центнердан «оқ олтин» ҳосили олинди. Ғўзага қўйилган сувдан баҳра олган саксовул ҳам тез ўсиб, энди пахтазорни янада яхши ихоталамоқда.

Бухоро область Қоракўл районида «Москва» колхозидан ўрнак олган бошқа хўжаликларнинг деҳқонлари ҳам Замонбобо массивига уюшқоқлик билан ҳужум бошлашди. Шу кўклам бу ерда неча юзлаб гектар ер қумдан тозаланади, четларига уюлган қумтепаларга эса саксовул ўтказилади. (ЎзТАГ).

Редактор М. ҚОРИЕВ.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 9.55 — ТОШКЕНТ. 10.00 — Янгиликлар. 10.10 — Мультфильм. 10.20 — «Эчран хандаси». 11.00 — МОСКВА. 11.05 — Янгиликлар. 11.10 — «Будильник». 11.45 — Совет Армияси ва Флоти жангчилари учун кўрсатув. 12.15 — Музикали киоска. 12.45 — Жаҳон биродарлашган шаҳарлар куни. 13.15 — Қишлоқ янгиликлари. 14.10 — Мультфильмлар. 14.50 — Киносаёҳатчилар клуби. 15.50 — Бадиий фильм. 17.00 — ТОШКЕНТ. 17.05 — «Янгра, барабан». 17.35 — Эркаклар ёзи (бадиий фильм). 19.05 — «Ахборот». 19.20 — Шашмақом (телефильм). 20.25 — «АХБОРОТ». 20.40 — «Чашма». 22.00 — «Вақт». 22.30 «Артлото». ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 10.30 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатувлари. 13.00 — Қайсарлар (бадиий фильм). 17.00 — МОСКВА. Хоккей. ЦСКА — СКА (Ленинград). 19.15 Ҳужжатли фильм. 19.40 — «Голубой огонёк» саҳифаларида. 20.25 — Социализм дунёси. 20.55 — Катта зётний ўзгаришлар (бадиий фильмнинг 1-серияси). 22.00 — ТОШКЕНТ. 22.30 — Олекса Добуш (бадиий фильм). УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 17.00 — ФРУНЗЕ КЎРСАТУВЛАРИ. 22.00 — ТОШКЕНТ Робурден ворислари (бадиий фильм).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА Москва сатира театрининг гастроллари.

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 29/IV да Йўқолган ўзук (кундузи), Қонли сароб (кечқурун).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 29/IV да Бахт тўйи.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — «Вильнюс» Литва цирки артистларининг гастроллари. Катта байрам томошалари. Томошалар кундуз соат 12, 3 ва кеч соат 8 да бошланади.

КИНО

Севги ва ўлим — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда), «ЧАЙКА», (кундуз ва кечқурун), «МОСКВА» (эрталаб соат 11.30, кундуз соат 1, 5.30, кеч соат 7 да).

Кўзгу — «ДРУЖБА», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (тоқ соатларда, кундуз ва кечқурун), «СПУТНИК» (эрталаб соат 11, кундуз соат 3, кеч соат 7, 9 да).

Бомбайлик куёв — «СПУТНИК» (кундуз соат 12, 1, 4, 5, кеч соат 8 да), ҲАМЗА номли (эрталаб соат 11.30, кундуз соат 2.30, 5.30, кеч соат 8.30 минутда).

Далиллар керак; Кўзгу — «ЎЗБЕКИСТОН» (эрталаб соат 10, кундуз соат 1, 4, кеч соат 7, 9.40 минутда).

Муҳаббат ҳалқаси — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (тоқ соатларда, кундуз ва кечқурун).

Олимпия машъали — «ВОСТОК» (эрталаб соат 11, кундуз соат 1, 3), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», (кундуз соат 12, 2, кеч соат 9.30 минутда).

УЗБЕККОНЦЕРТ

1, 2 МАЙ КЕЧ СОАТ 8 ДА «БАҲОР» КОНЦЕРТ ЗАЛИДА САНЪАТ УСТАЛАРИ ВА ЁШ ИЖРОЧИЛАР ИШТИРОКИДА

КАТТА БАЙРАМ КОНЦЕРТЛАРИ

ҚАТНАШАДИЛАР: Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артистлар:

Қувондиқ ИСКАНДАРОВ, Жуманазар БЕКЖОНОВ, Дилбар АБДУЛЛАЕВА;

СОЛИСТЛАР: Фахриддин УМАРОВ, Азиз МУЛЛАХОЛОВ, Собир МАҲКАМОВ, Одил КАМОЛХУЖАЕВ, Жумагул АБДИЕВА, Насиба ЭГАМБЕРДИЕВА.

Ўзбек халқ чолғу асбоблари ансамбли.

Программани Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Ғулом ТОЖИ-АЪЛОЕВ олиб боради.

МАРКАЗИЙ «ЮБИЛЕЙ» СПОРТ ЗАЛИДА 1973 йил 1—2 майда КАТТА БАЙРАМ КОНЦЕРТЛАРИ

ҚАТНАШАДИЛАР:

Ўзбекистон ССР, Туркманистон ССР ва Қорақалпоғистон АССР халқ артисти Комилжон ОТАНИЁЗОВ

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган ва Қорақалпоғистон АССР халқ артисти Гулшод ОТАБОЕВА

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар:

Холисхон ҚОДИРОВА, Вилоят ОҚИЛОВА, Қизлархон ДУСТМУҲАМЕДОВА

ТЕЛЕМИНИАТЮРА ВА СЎЗ УСТАЛАРИ

Ҳасан Йўлдошев, Зайнобиддин Юсупов

БУТУНИТТИФОҚ САНЪАТКОРЛАР КОНКУРСИНИНГ ДИПЛОМАНТЛАРИ:

Дилафруз ЖАББОРОВА, Қодир МУМИНОВ

СОЛИСТЛАР:

Ҳожиакбар ҲАМИДОВ, Ортиқ ОТАЖОНОВ, Назира ШЕРАЛИЕВА, Рашида РАҲИМОВА

«МАРҲАБО, ТАЛАНТЛАР» ТЕЛЕФЕСТИВАЛИНИНГ ЛАУРЕАТЛАРИ:

Раъно АМИНОВА (Денов), Улмас САИДЖОНОВ (Қарши), Камолиддин РАҲИМОВ, Турдиали САЙДУЛЛАЕВ, Хотам ХОЖИЕВ, Қурбонбой БОБОЖОНОВ, Матмурод СОЛАЕВ, Отаназар АБДАЛНИЕЗОВ.

«ШОДЛИК» ЎЗБЕК АШУЛА ВА РАҚС АНСАМБЛИ

Ансамблнинг бадиий раҳбари — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Ҳаким НИШОНОВ

Программани Ҳасан ЙЎЛДОШЕВ ва Ўткир СИДДИҚОВлар олиб борадилар.

Концертлар 1 майда — кундуз соат 3 ва кеч соат 7 да

2 майда — кеч соат 8 да бошланади.

Билетлар «Юбилей» спорт зали ва Я. М. Свердлов номли концерт зали кассаларида кундуз соат 12 дан сотилмоқда.

ОҚҚЎРҒОН СТАДИОНИДА

1 май кундуз соат 4 да Навбаҳор сайли санъат

БАЙРАМИ КОНЦЕРТЛАРИ

ҚАТНАШАДИЛАР

Ўзбекистон ССР халқ артисти Коммуна Исмоилова

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар: Малоҳат ДАДАБОЕВА, Муҳаббат ШАМАЕВА, Гулсара ЁҚУБОВА;

солистлар: Фахриддин УМАРОВ, Ҳайрулла Лутфуллаев, Ортиқ Отажонов, Шариф Султонов, Илёс Маллаев, Отамурод Ҳожиев, Раъно Жуманиёзова, Зуҳра Ғозиева, Светлана Попова; машҳур аскиячилар; Ғойиб ота ТОШМАТОВ, Мамарозиқ ИСОҚОВ, Раҳматқул ЯШАРОВ, ҒУЛОМЖОН РУЗИБОЕВ;

интермедия ва сўз усталари: Мадамин ЮСУПОВ, Одилжон ОХУНЖОНОВ, Садир ЗИЕВУДДИНОВ.

ВОҚАЛ-МУЗИКА-ХОРЕОГРАФИК «ЛАЗГИ» АНСАМБЛИ

БАДИИЙ РАҲБАРИ ВА БОШ БАЛЕТМЕЙСТЕРИ — Ўзбекистон ССР халқ артисти Гавҳар РАҲИМОВА.

ЎЗБЕК ХАЛҚ ЧОЛҒУ АСБОБЛАРИ АНСАМБЛИ

АНСАМБЛНИНГ МУЗИКА РАҲБАРИ — Ўзбекистон ССР халқ артисти Муҳаммаджон МИРЗАЕВ.

Программани — Насиба ҚАМБАРОВА ва Зуҳра ТЕМИРОВАлар олиб борадилар

Концерт кундуз соат 4 да бошланади.

Билетлар сотилмоқда.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ — Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.029, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26 ✦ ТЕЛЕФОНЛАР эълонлар — 338142. коммутатор — 330249 дан 330258 гача.

Б.—101. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. Р. 02397